

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **hipologia i jeździectwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Przyrodniczy
w Lublinie**

Data przeprowadzenia wizytacji: **19-20 października 2022 r.**

Warszawa, 2022

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	13
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	13
Program studiów kierunku hipologia i jeździectwo podlegał modyfikacjom, szczególnie w związku z wdrożeniem Polskiej Ramy Kwalifikacji i dostosowaniem programu studiów do zmodyfikowanych efektów uczenia się. Cechą programu studiów kierunku hipologia i jeździectwo prowadzonego na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie jest stabilność głównych treści programowych i ścisłe ich powiązanie z aktualnym stanem wiedzy i metodologii badań w dyscyplinie naukowej zootechniki i rybactwo oraz z zakresem prowadzonej działalności naukowej Wydziału w tej dyscyplinie.	13
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	28
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	33
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	39
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	41
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	45
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	48

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów _____ 50

5. Załączniki: _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

1. Przewodnicząca: prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz, członek PKA

członkowie:

2. prof. dr hab. inż. Wiesław Sobotka, ekspert PKA
3. prof. dr hab. inż. Wiesław Skrzypczak, członek PKA
4. dr inż. Katarzyna Łyp-Wrońska, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Karol Królikowski, ekspert PKA ds. studenckich
6. mgr Agnieszka Socha-Woźniak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo prowadzonym w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku.

Poprzednio dokonano oceny w roku akademickim 2016/2017, przyznając ocenę pozytywną uchwałą Nr 119/2017 z dnia 23 marca 2017 r. w sprawie oceny programowej na kierunku hipologia i jeździectwo prowadzonym na Wydziale Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nie sformułowało w uzasadnieniu wymienionej uchwały zaleceń o charakterze naprawczym.

Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni i Wydziału, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, w tym funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia i publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego oraz eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	hipologia i jeździectwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	zootechnika i rybactwo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	7 semestrów, 212 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	8 tygodni, 10 ECTS	
Specjalności / specjalizacje (tzw. ścieżki edukacyjne) realizowane w ramach kierunku studiów	ścieżka wszechstronnego użytkowania koni, ścieżka wierzchowego użytkowania koni	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	120	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2185 godz.	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	115,1 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	156 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	72 ECTS	

Nazwa kierunku studiów	hipologia i jeździectwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	

Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	zootechnika i rybactwo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	3 semestry, 92 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych/liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-	
Specjalności / specjalizacje (tzw. ścieżki edukacyjne) realizowane w ramach kierunku studiów Specjalność zaplanowana do realizacji w języku angielskim w ramach kierunku studiów	ścieżka wszechstronnego użytkowania koni, ścieżka wierzchowego użytkowania koni, Horse Usage	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	32	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	860 godz.	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	41,73 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	48 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	41 ECTS	

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione

Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Misja i Strategia Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na lata 2019-2030 zakłada, że Uniwersytet jest ośrodkiem wymiany wolnej myśli i wszechstronnych badań naukowych nad zmieniającym się światem, a także miejscem otwartej i permanentnej edukacji oraz rozwoju całej wspólnoty w warunkach godnych i przyjaznych dla każdej jednostki. Jest wieloprofilową, autonomiczną Uczelnią uczestniczącą w nauce światowej o silnej pozycji naukowej i prestiżu społecznym w kraju. Przyczynia się do rozwoju gospodarki i społeczeństwa przez kształcenie studentów i rozwój kadry naukowej oraz prowadzenie badań naukowych i usług dla otoczenia społeczno-gospodarczego

w trzech kluczowych obszarach: 1/techniki, technologie i organizacja wytwarzania żywności, 2/kształtowanie i ochrona środowiska życia człowieka, 3/ zdrowie i zdrowy styl życia.

Program Rozwoju Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (WNoZiB) Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na lata 2019-2030, jako główne cele kształcenia przyjmuje m.in.: uruchamianie nowych kierunków studiów zgodnie z aktualnymi potrzebami na rynku pracy, stałe doskonalenie i ewaluacja jakości kształcenia poprzez podnoszenie kwalifikacji i wykorzystywanie dorobku naukowego nauczycieli akademickich w pracy dydaktycznej, włączanie w proces dydaktyczny osób posiadających doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, szczególnie na kierunkach praktycznych, utrzymanie stacji badawczo-dydaktycznych funkcjonujących w ramach Wydziału oraz współpraca z gospodarstwami doświadczalnymi Uczelni jako miejscami do realizacji zajęć praktycznych i odbywania praktyk zawodowych dla studentów, współpraca ze środowiskiem gospodarczym w celu zapewniania dla studentów miejsc praktyk, a także realizacji części zajęć dydaktycznych, stałe konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu dostosowywania planów i programów studiów do aktualnych potrzeb rynku pracy, rozszerzanie działalności edukacyjnej poprzez ofertę kierunków studiów w językach obcych oraz przedmiotów na już istniejących kierunkach studiów dla obcokrajowców kształcących się w ramach programu Erasmus+ i NAWA, stałe doskonalenie systemu zapewnienia jakości uczenia na Wydziale, doskonalenie standardów prac dyplomowych na poszczególnych kierunkach studiów, aktywna promocja Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki wśród uczniów szkół średnich w celu lepszego ich zapoznania z ofertą edukacyjną, zwiększanie oferty kształcenia na poziomie studiów podyplomowych i kursów specjalistycznych, wdrażanie nowoczesnych metod przekazu i technologii w każdej formie zajęć dydaktycznych.

Z analizy koncepcji kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo wynika, że jest ona całkowicie zgodna z celami określonymi w polityce jakości, spójna z Misją i Strategią Rozwoju UP w Lublinie, jak również w pełni uwzględnia Program Rozwoju WNoZiB. Prowadzony kierunek został przyporządkowany w 100% do dyscypliny zootechnika i rybactwo WNoZiB.

Z informacji przedstawionych przez Wydział wynika, że absolwent kierunku hipologia i jeździectwo, studiów pierwszego stopnia posiada wiedzę i umiejętności dotyczące wszelkich aspektów hodowli, wychowu i użytkowania koni, ochrony własności intelektualnej, technologii informacyjnych, ekonomiki i prawodawstwa. Ponadto będzie posiadał wiedzę i umiejętności potrzebne do prowadzenia ośrodków hodowli i użytkowania koni, gospodarstw, zrównoważonego wykorzystania środowiska naturalnego, a także umiejętności i kompetencje inżynierskie z zakresu użytkowania koni, wołyżerki, treningu koni oraz medycznych aspektów sportu i rekreacji ruchowej.

Absolwent studiów drugiego stopnia będzie charakteryzował się pogłębioną wiedzą i umiejętnościami z zakresu specjalistycznego użytkowania i utrzymania koni, w tym chorób, odnowy biologicznej i biochemicznej stosowanej w pracy z końmi, a także zagadnień dotyczących m.in.: pierwszej pomocy weterynaryjnej, dobrostanu i higieny, ochrony zasobów genetycznych, agroturystyki, marketingu i doradztwa zootechnicznego. Absolwent będzie przygotowany do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w zakresie hodowli i użytkowania koni, a także do pracy m.in. w: ośrodkach hodowli i użytkowania koni (stadninach koni i stadach ogierów), ośrodkach rekreacji i turystyki konnej, instytucjach zajmujących się utrzymywaniem i użytkowaniem koni, jak: tory wyścigów konnych, ośrodki jeździeckie, wytwórnie pasz dla koni, producenci sprzętu i powozów oraz przedsiębiorstwa transportu konnego.

Z kolei student drugiego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo specjalności Horse Usage, której realizację zaplanowano w języku angielskim, będzie charakteryzował się taką samą sylwetką absolwenta jak absolwent studiów II stopnia prowadzonych w języku polskim.

Zespół oceniający PKA (ZO PKA) uznał, że przedstawiony opis sylwetki absolwenta pierwszego i drugiego stopnia kształcenia w pełni wynika z programu studiów i opisu efektów uczenia się określonych dla poszczególnych poziomów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz zgodny jest z poziomem 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Koncepcja kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo uwzględnia kompetencje wynikające z profilu naukowego i potencjału dydaktycznego Wydziału. Z informacji przedstawionych przez Wydział można wywnioskować, że szeroko korzysta on także z opinii pracodawców. Opracowana i realizowana na kierunku hipologia i jeździectwo koncepcja kształcenia, z której wynika program studiów są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz zawodowego rynku pracy. Wydział do jej określenia uwzględnia wnioski, sugestie, które są efektem dyskusji z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (Rada Interesariuszy). Wymiernym efektem takiej współpracy jest wprowadzenie dodatkowych zajęć do programu studiów: np. *podstawy sędziowania zawodów jeździeckich, technologie w chowie i hodowli koni* realizowanych na ocenianym kierunku studiów na pierwszym stopniu kształcenia. W doskonaleniu koncepcji kształcenia, Wydział uwzględnia również własne obserwacje dynamicznie rozwijającego się sektora hipologii i jeździectwa konnego w Polsce. Co świadczy o realnym zapotrzebowaniu rynku pracy na absolwentów studiów inżynierskich i magisterskich posiadających wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne do pracy w sektorze zootechnicznym z zakresu hodowli, chowu i użytkowania koni, jeździectwa konnego i rekreacyjnego oraz hipoterapii.

Studenci jako interesariusze wewnętrzni biorą również udział w procesie doskonalenia koncepcji kształcenia ocenianego kierunku poprzez udział swoich przedstawicieli w pracach Rady Programowej kierunku hipologia i jeździectwo, Kolegium Wydziału i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKdsJK). Efektem takiej współpracy jest uwzględnienie opinii studentów co do zasadności realizacji zajęć *mechanizacja w hodowli i użytkowaniu koni*, który nie spełniał oczekiwań studentów w zakresie treści programowych w nim zawartych i został usunięty z programu studiów.

Formą uczestnictwa interesariuszy wewnętrznych w procesie doskonalenia koncepcji kształcenia jest także ankietyzacja przeprowadzana corocznie przez Radę Programową wśród studentów ocenianego kierunku. Anonimowa ankieta jest narzędziem służącym w pozyskiwaniu opinii studentów na temat programu kształcenia a następnie jego doskonalenia.

Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie prowadzi badania naukowe ściśle związane z dyscypliną naukową zootechnika i rybactwo, do której oceniany kierunek studiów – hipologia i jeździectwo jest przyporządkowany. Do najistotniejszych kierunków badań prowadzonych na Wydziale należą: genetyczne i fizjologiczne zwiększanie produktywności zwierząt, poszukiwanie markerów genetycznych jako wskaźników użytkowości mlecznej i mięsnej zwierząt gospodarskich, określanie mechanizmów oraz regulacyjnego oddziaływania różnych czynników genetycznych i środowiskowych na przemiany biochemiczne, reakcje immunologiczne i oksydoredukcyjne zachodzące w komórkach, żywieniowe metody stymulowania produktywności i zdrowotności zwierząt oraz modyfikowania jakości uzyskiwanych produktów, ocena predyspozycji ruchowych koni w różnego rodzaju chodach i skokach przez przeszkody oraz stylu skoków jeźdźców i koni przy wykorzystaniu komputerowej analizy obrazu, wpływu metod naturalnych treningu na pobudzenie emocjonalne koni, opracowywania wskaźników zaawansowania treningowego koni sportowych i wyścigowych, analizy i oceny wartości użytkowej i hodowlanej różnych ras koni w poszczególnych dyscyplinach krajowego sportu jeździeckiego, struktury

genetycznej i dziedziczenia cech umaszczenia koni różnych ras hodowanych w Polsce oraz wpływu wieku na umaszczenie, modelu konia hipoterapeutycznego, ocena wskaźników etologicznych zwierząt gospodarskich i towarzyszących w aspekcie ich dobrostanu, użytkowania i relacji z człowiekiem. Badania te charakteryzuje duża różnorodność, jednocześnie spójność i ścisłe powiązanie z ocenianym kierunkiem studiów.

Treści kształcenia merytorycznie są powiązane z prowadzoną tematyką badań, którą cechuje aktualność problematyki, interdyscyplinarność i innowacyjność, co zapewnia możliwości osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Wyniki tych badań mają znaczący wpływ na doskonalenie koncepcji kształcenia i programu studiów oraz efektów uczenia się. Treści programowe opisane w sylabusach zajęć kierunkowych zawierają elementy związane z najnowszymi osiągnięciami nauki w dyscyplinie zootechnika i rybactwo. Na podkreślenie zasługuje również fakt włączania w badania naukowe studentów kierunku hipologia i jeździectwo. Mają oni możliwość poszerzenia wiedzy i doskonalenia umiejętności poprzez uczestniczenie w badaniach naukowych i działalności kół naukowych. Są autorami/współautorami opracowań naukowych (monografii, rozdziałów w monografii, publikacji i doniesień oraz komunikatów konferencyjnych. Badania naukowe prowadzone na WNoZiB mają użytkowy i aplikacyjny charakter, wiele z nich wykonywane jest na zlecenie podmiotów gospodarczych. Są prowadzone na bardzo wysokim poziomie naukowym, a ich wyniki wysoko oceniane, z uwagi na to, że są publikowane w wysoko punktowanych czasopismach naukowych z IF. Świadczy o tym, także wysoka kategoria naukowa (kategoria B+) dyscypliny zootechnika i rybactwo, uzyskana w ostatniej ocenie ewaluacji dyscyplin naukowych za lata 2017-2021.

Rozwój kierunku hipologia i jeździectwo dostosowywany jest do potrzeb rynku pracy i uwzględnia: doskonalenie treści programowych i form realizacji przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych (z tzw. ścieżek edukacyjnych) z zakresu wszechstronnego użytkowania koni i wierzchowego użytkowania koni, opracowanie zasad i kryteriów ewaluacji oraz doskonalenia efektywności jakości kształcenia, doskonalenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, doskonalenie infrastruktury dydaktycznej, jakości nauczania, informatyzację działań w zakresie toku studiów, ankietyzację procesu dydaktycznego, a także współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki stwarza studentom możliwość uzyskiwania dodatkowych umiejętności i uprawnień związanych z kierunkiem hipologia i jeździectwo, organizując dodatkowe, szkolenia i kursy specjalistyczne np. Szkolenie konia metodą Silversand Horsemanship, Egzamin kwalifikujący na Instruktora Szkolenia Podstawowego PZJ, Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji skoki, Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji ujeżdżenie, Masaż sportowy i relaksacyjny koni, Szkolenie licencyjne dla szkoleniowców PZJ, czy Kurs pierwszej pomocy w jeździectwie.

Kwalifikacje nauczycieli akademickich wskazanych do realizacji zajęć dydaktycznych na kierunku hipologia i jeździectwo, wynikające ze specyfiki ich dorobku naukowego, zgodne są z prawidłowym przyporządkowaniem kierunku hipologia i jeździectwo do dyscypliny zootechnika i rybactwo. Uwzględniają nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość i wynikające z tego uwarunkowania. Obecnie, na ocenianym kierunku studiów, realizowane są różne programy studiów. Roczni studenci, którzy rozpoczęli studia przed rokiem akademickim 2019/2020 realizują program oparty na efektach kształcenia zgodny z Krajową Ramą Kwalifikacji (KRK). Z kolei dla studiów rozpoczętych od roku akademickiego 2019/2020 zajęcia dydaktyczne realizowane są zgodnie z programem opartym o efekty uczenia się w odniesieniu do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK). Efekty uczenia się założone dla kierunku hipologia i jeździectwo odnoszą się do dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo, są zgodne z celami kształcenia i profilem ogólnoakademickim oraz z zakresem prowadzonej działalności

naukowej Wydziału. Uwzględniają kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym w jednym ze współczesnych języków obcych na poziomie biegłości B2 (studia pierwszego stopnia) i B2+ (studia drugiego stopnia) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa z zakresu kierunku studiów oraz kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Dla studiów pierwszego stopnia (cykl kształcenia 2019/2020) sformułowano łącznie 23 kierunkowe efekty uczenia się, w tym 9 w kategorii wiedzy np.: absolwent zna i rozumie „*rolę i znaczenie nauk biologicznych niezbędnych do zrozumienia funkcjonowania organizmu konia, bioróżnorodności jego środowiska bytowania, właściwego użytkowania oraz teoretycznych podstaw pracy hodowlanej*”. 11 w kategorii umiejętności np. absolwent potrafi ocenić „*budowę, chody, temperament i zachowanie koni w aspekcie ich bioróżnorodności i przydatności do specyficznych form użytkowania, identyfikować konie, oraz prowadzić rejestrację i dokumentację hodowlaną*”. 3 efekty uczenia się w kategorii kompetencji społecznych np. absolwent jest gotowy do „*krytycznej oceny posiadanej wiedzy hipologicznej, jej pogłębiania i doskonalenia umiejętności zawodowych przez całe życie dostrzegając dylematy związane z wykonywaniem zawodu*”. Dla studiów drugiego stopnia (cykl kształcenia 2019/2020) sformułowano 19 kierunkowych efektów uczenia się, w tym 8 w kategorii wiedzy np.: absolwent zna i rozumie „*w pogłębionym stopniu fizjologię koni niezbędną do zrozumienia procesów wysiłkowych i innych zagadnień związanych z utrzymaniem oraz specjalistycznym treningiem koni podczas różnych form eksploatacji służących poszerzeniu oferty usług konnych oraz proponowaniu nowych miejsc pracy*”. 8 w kategorii umiejętności np.: absolwent potrafi „*samodzielnie planować i przeprowadzać eksperymenty i symulacje związane z hipologią, kierować wyspecjalizowanym użytkowaniem koni wybierając i stosując właściwą metodę oraz narzędzia, a także krytycznie ocenić funkcjonowanie sprzętu, urządzeń i obiektów proponując odpowiednie rozwiązania*”. 5 efektów uczenia się w kategorii kompetencji społecznych np. absolwent jest gotów do „*krytycznej oceny odbieranych treści mając na uwadze znaczenie i pogłębianie wiedzy hipologicznej i doskonalenie umiejętności zawodowych przez całe życie*”. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia założono również efekty uczenia się odnoszące się do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 i 7 PRK umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich. Efekty uczenia się zakładają także osiągnięcie przez studentów umiejętności posługiwania się jednym ze współczesnych języków obcych na poziomie biegłości B2 (studia pierwszego stopnia) i B2+ (studia drugiego stopnia) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa z zakresu kierunku studiów. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia założono również efekty uczenia się odnoszące się do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 i 7 PRK umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich. Określono 3 efekty uczenia się w kategorii wiedzy np.: absolwent zna i rozumie „*różnorodne technologie, metody, formy użytkowania koni i ich treningu mające na celu poprawę jakości życia człowieka oraz przydatne w aspekcie kształtowania i ochrony środowiska*”, 5 w kategorii umiejętności np.: absolwent potrafi „*przystosować istniejącą infrastrukturę do potrzeb hodowli i użytkowania koni proponując adekwatne rozwiązania*”. Są one zgodne w odniesieniu do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 PRK i uwzględniają pełny zakres efektów uczenia się dla studiów o profilu ogólnoakademickim prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich. Efekty uczenia się zakładane dla kierunku hipologia i jeździectwo, prowadzonego na WNoZiB zostały sformułowane w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Oddają one specyfikę kierunku studiów, a ich realizacja gwarantuje osiągnięcie kompetencji zawodowych wskazanych w sformułowanej sylwetce absolwenta studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla modułów poszczególnych zajęć prowadzonych na studiach pierwszego i drugiego stopnia i praktyki zawodowej tworzące program studiów są spójne z efektami uczenia się określonymi dla kierunku hipologia i jeździectwo. Efekty uczenia się założone dla zajęć prowadzonych na studiach drugiego stopnia w ramach specjalności *Horse Usage* przewidzianej do realizacji w języku angielskim są w pełni spójne z efektami uczenia się określonymi dla kierunku hipologia i jeździectwo. Są one sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W opinii studentów efekty uczenia się kierunku hipologia i jeździectwo są jasno sprecyzowane i możliwe do weryfikacji.

Efekty uczenia się określone dla poszczególnych zajęć są z reguły poprawne. Ich analiza pozwala na stwierdzenie, że zostały one sformułowane poprawnie, w sposób zrozumiały, umożliwiając opracowanie i realizację właściwego systemu ich weryfikacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo są zgodne z celami określonymi w polityce jakości, spójne z Misją i Strategią Rozwoju Uczelni oraz w pełni uwzględniają Program Rozwoju Wydziału. Mieszczą się w dyscyplinie zootechnika i rybactwo, do której kierunek hipologia i jeździectwo jest przyporządkowany. Powiązane są z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni i na Wydziale w tej dyscyplinie. Zorientowane są na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Uczelnia poprawnie określiła sylwetkę absolwenta, zarówno dla absolwentów studiów pierwszego oraz drugiego stopnia.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz aktualnym stanem wiedzy i zakresem działalności naukowej prowadzonej w Uczelni w dyscyplinie naukowej zootechnika i rybactwo do której przyporządkowany jest kierunek hipologia i jeździectwo i jego profilem ogólnoakademickim. Opisują w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnące przez studentów. Są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Efekty uczenia się uwzględniają komunikowanie się w języku obcym i umożliwiają nabycie umiejętności na poziomie B2 i B2+. Efekty uczenia się zawierają także pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Silne powiązanie z potrzebami zawodowego rynku pracy oraz bardzo duże zaangażowanie przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego Wydziału w kreowaniu koncepcji kształcenia i praktycznego kształcenia studentów hipologia i jeździectwo. Wymiernym efektem takiej współpracy jest wprowadzenie dodatkowych zajęć do programu studiów np.: *podstawy sędziowania zawodów jeździeckich, technologie w chowie i hodowli koni* realizowanych na

ocenianym kierunku studiów na pierwszym stopniu kształcenia. Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakość kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

2. Stwarzanie studentom możliwości uzyskiwania dodatkowych umiejętności i uprawnień zawodowych związanych z kierunkiem hipologia i jeździectwo organizując dodatkowe, szkolenia, kursy specjalistyczne, egzaminy np.: Szkolenie konia metodą Silversand Horsemanship, Szkolenie licencyjne dla szkoleniowców PZJ, Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji skoki, Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji ujeżdżenie, Masaż sportowy i relaksacyjny koni, Kurs pierwszej pomocy w jeździectwie. Egzamin kwalifikujący na Instruktora Szkolenia Podstawowego PZJ, Egzamin na brązową, srebrną i złotą odznakę jeździecką PZJ. Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakość kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

Zalecenia

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Program studiów kierunku hipologia i jeździectwo podlegał modyfikacjom, szczególnie w związku z wdrożeniem Polskiej Ramy Kwalifikacji i dostosowaniem programu studiów do zmodyfikowanych efektów uczenia się. Cechą programu studiów kierunku hipologia i jeździectwo prowadzonego na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie jest stabilność głównych treści programowych i ścisłe ich powiązanie z aktualnym stanem wiedzy i metodologii badań w dyscyplinie naukowej zootechniki i rybactwo oraz z zakresem prowadzonej działalności naukowej Wydziału w tej dyscyplinie.

W programie studiów zawarto treści programowe o znaczeniu ogólnym, podstawowym, kierunkowym i specjalnościowym (tzw. ścieżki edukacyjne), zarówno na studiach pierwszego i drugiego stopnia, z zakresu: ścieżka wszechstronnego użytkowania koni i ścieżka wierzchowego użytkowania. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z założonymi efektami uczenia PRK oraz uwzględnia aktualną wiedzę w merytorycznym zakresie ocenianego kierunku. Na podkreślenie zasługuje unikatowość, aktualność i kompleksowość treści programowych przy dużej ich różnorodności. Potwierdza to fakt, że w przypadku zajęć realizujących kierunkowe i specjalnościowe (ścieżki edukacyjne), treści programowe wykorzystywane są wyniki badań własnych pracowników prowadzących zajęcia na kierunku hipologia i jeździectwo oraz aktualne osiągnięcia współczesnej nauki i sugestie ze strony interesariuszy zewnętrznych. Treści programowe w pełni zapewniają możliwość osiągnięcia przez studentów wszystkich założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia ocenianego kierunku, w tym z zakresu kompetencji inżynierskich. Jednak przedłożony plan studiów w raporcie samooceny należy zmodyfikować, gdyż nie jest w pełni czytelny. W związku z powyższym rekomenduje się władzom Wydziału: wyraźne przypisanie nazw modułów/zajęć do grupy treści ogólnych, podstawowych, kierunkowych, specjalnościowych (ścieżek

edukacyjnych) w poszczególnych semestrach, zarówno na studiach pierwszego i drugiego stopnia; wykonanie sumarycznego zestawienia wskaźników ilościowych dotyczących programu studiów m.in. punktów ECTS i godzin dydaktycznych dla modułów zajęć obejmujących np.: wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów, zajęć o charakterze praktycznym i do wyboru, wymiar praktyk, zajęć związanych z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie i itd. Podanie tych informacji jest niezbędne w celu przeprowadzenia poprawnej weryfikacji wskaźników dotyczących programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 roku w sprawie studiów.

Kształcenie na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia trwa 7 semestrów. Przypisano im 212 punktów ECTS. Na studiach stacjonarnych program studiów obejmuje łącznie 2185 godzin dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz dodatkowo 8-tygodniową praktykę zawodową, dla której poprawnie oszacowano nakład pracy mierzony liczbą 10 punktów ECTS. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia ocenianego kierunku, określona liczba semestrów oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak i nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych modułów/zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku i poziomie kształcenia wynosi 212, w tym zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia jaką student musi uzyskać przypisano 164,78 punktów ECTS (wartość liczbową podaną w RS) co stanowi 77,72% ogółu punktów koniecznych do ukończenia studiów. Z kolei na studiach stacjonarnych drugiego stopnia kształcenie trwa 3 semestry. Łącznie zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz indywidualnej pracy studenta związanej z tymi zajęciami przypisano 92 punkty ECTS, w tym zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia i studentów przypisano 47 punktów ECTS, co stanowi 51,09% ogółu punktów koniecznych do ukończenia studiów.

Z uwagi na to, że w załączonym do RS planie studiów ocenianego kierunku, zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia brak sumarycznego zestawienia wskaźników ilościowych wynikających z realizowanego planu studiów, dotyczących m.in. liczby godzin kontaktowych i wynikających z tego punktów ECTS przedstawione powyżej wskaźniki ilościowe są trudne do zweryfikowania i obarczone błędem. Na pytanie ZO PKA podczas wizytacji „w jaki sposób powyższe wskaźniki zostały określone” Wydział przedstawił pisemne zestawienie tabelaryczne punktów ECTS tzw. kontaktowych i niekontaktowych wynikających z realizowanego programu studiów, zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu kształcenia. Podane dane liczbowe z tego zakresu są rozbieżne (podano 115,1 vs. 164,78 ECTS -studia stacjonarne pierwszego stopnia i 41,73 vs. 47,00 ECTS- studia stacjonarne drugiego stopnia) niż te, które zostały przedstawione w RS, (RS tabela 3, strona 92 i 93).

W związku z powyższym rekomenduje się wykonanie ponownej analizy i korekty tego wskaźnika, szczególnie na studiach drugiego stopnia, gdyż stanowi mniej niż 50% łącznej liczby punktów ECTS jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.

Ponadto w RS brakuje tabelarycznego zestawienia wskaźników wyszczególnionych w tabeli 3 RS, dotyczących programu studiów ocenianego kierunku, na studiach drugiego stopnia specjalności anglojęzycznej Horse Usage, obowiązującego dla naboru 2021/2022 zgodnie z uchwałą nr 105/2018-2019 Senatu UP w Lublinie. Z informacji przedstawionej w planie studiów zamieszczonego w RS wynika,

że liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku, na drugim stopniu kształcenia dla specjalności *Horse Usage* wynosi 91 a nie 92 tak jak to jest przy realizacji programu studiów w wersji polskojęzycznej. W związku z powyższym, że są dwie różne wartości liczby punktów ECTS dla programu na drugim stopniu kształcenia, rekomenduje się przedstawienie brakującej tabeli z poprawnymi wartościami wskaźników, dotyczących programu studiów dla specjalności *Horse Usage*, określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 roku w sprawie studiów.

Na studiach pierwszego i drugiego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo do każdego semestru przypisano właściwą liczbę punktów ECTS. Obciążenie studentów zajęciami dydaktycznymi jest równomierne. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia obciążenie semestrów mieści się w granicach 30-31 punktów ECTS. Z kolei na studiach drugiego stopnia stacjonarnych obciążenie semestrów mieści się w przedziale 30-32 punkty ECTS. Nie budzi zastrzeżeń sposób przypisania punktów ECTS do poszczególnych modułów i zajęć. Obciążenia godzinowe poszczególnych modułów kształcenia są adekwatne do zakładanych celów i nakładów pracy studenta oraz przypisano im właściwą liczbę punktów ECTS. Liczba punktów ECTS przypisana do poszczególnych zajęć odzwierciedla nakład pracy potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych tym zajęciom.

Plan studiów na kierunku hipologia i jeździectwo uwzględnia właściwą liczbę i strukturę zajęć dydaktycznych oraz czas ich trwania, co stwarza możliwość realizacji treści programowych zawartych w programach. Poszczególne zadania dydaktyczne, ich formy i sposoby realizacji są właściwie dobrane i dobrze przypisane do zakładanych efektów uczenia się.

Program studiów pierwszego stopnia na studiach stacjonarnych umożliwia studentom specjalizację w ramach jednej z dwóch ścieżek tematycznych (edukacyjnych): 1/ Ścieżka wierzchowego użytkowania koni i 2/ Ścieżka wszechstronnego użytkowania koni. Realizowane na studiach drugiego stopnia w/w ścieżki edukacyjne merytorycznie mieszczą się w głównym nurcie kierunku hipologia i jeździectwo, a struktura modułów kształcenia i treści programowe opisane w sylabusach stwarzają możliwość osiągania założonych efektów uczenia się. Kształcenie z wykorzystaniem ścieżek tematycznych na studiach drugiego stopnia prowadzone jest w semestrze 1 i 2.

Z kolei program studiów drugiego stopnia specjalności *Horse Usage* również mieści się w obszarze kierunku hipologia i jeździectwo, a struktura modułów kształcenia i treści programowe opisane w sylabusach stwarzają także możliwość osiągania założonych efektów uczenia.

Do wyboru oferowane są zajęcia z ogólnouczelnianego modułu przedmiotów do wyboru. Przedmioty do wyboru z zakresu kształcenia kierunkowego, na studiach pierwszego stopnia, zgrupowane są w 8 modułach oraz 4 modułach (blokach) przedmiotów do wyboru oferowane są w ramach kształcenia na drugim stopniu studiów. Łączny wymiar zajęć do wyboru na studiach pierwszego stopnia wynosi 72 punkty ECTS, co stanowi 34,00% ogółu punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na ocenianym kierunku. Natomiast na studiach drugiego stopnia wynosi 41 punktów ECTS, co stanowi 44,50% ogółu punktów ECTS. W związku z powyższym program studiów umożliwia studentom dowolny wybór modułów/zajęć kształcenia w wymiarze przekraczającym 30% ogólnej liczby punktów ECTS wymaganych do osiągnięcia na kierunku hipologia i jeździectwo.

Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu z języka obcego oraz z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych, którym przyporządkowano liczbę punktów ECTS nie mniejszą niż to jest określone w wymaganiach. Studenci studiów pierwszego stopnia realizują naukę języka obcego w wymiarze 105 godzin (8 punktów ECTS), co umożliwia nabycie umiejętności na poziomie B2. Z kolei na drugim stopniu kształcenia, w liczbie 30 godzin (2 punkty ECTS), realizowane są zajęcia z języka obcego – specjalistycznego, co umożliwia nabycie umiejętności na poziomie B2+. Lektoraty z w/w wymiarem

punktów ECTS realizowane są na studiach stacjonarnych. Plan studiów ocenianego kierunku uwzględnia również na studiach pierwszego stopnia zajęcia ze studentami z wychowania fizycznego, które stanowią 60 godzin dydaktycznych. Natomiast zajęcia dydaktyczne z dziedziny nauk humanistycznych i/lub społecznych realizowane są w wymiarze 75 godzin (7 punktów ECTS), zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia. Są to zajęcia do wyboru m.in. z socjologii, psychologii, bioetyki, koń w sztuce i literaturze, prawa autorskiego i praw pokrewnych, ochrony własności intelektualnej, prawodawstwo w eksploatacji koni, historia hodowli i użytkowania koni.

Analiza programu studiów, form i organizacji zajęć na kierunku hipologia i jeździectwo pozwala stwierdzić, że sekwencja i następstwo zajęć zostało zaprojektowane logicznie i zgodnie ze specyfiką kierunku studiów. Program studiów pierwszego stopnia, dobór treści programowych oraz zakładanych kierunkowych efektów uczenia się zapewniają uzyskanie właściwych kwalifikacji, w tym kompetencji inżynierskich absolwentom kierunku hipologia i jeździectwo i stanowią dobrą podstawę do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Zajęcia dydaktyczne na kierunku hipologia i jeździectwo zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia prowadzone są w standardowych formach takich jak: wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne oraz seminaria dyplomowe. Są też zajęcia terenowe i 8-tygodniowa praktyka zawodowa. Sekwencja zajęć oraz dobór form zajęć jak i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach nie budzą zastrzeżeń i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Zaproponowany w kartach opisu zajęć (sylabusie) sposób realizacji zajęć jest dostosowany do specyfiki kierunku i poszczególnych przedmiotów. Stosowane metody kształcenia zostały trafnie dobrane. Metody kształcenia wykorzystywane podczas zajęć laboratoryjnych, audytoryjnych, w tym z wykorzystaniem technik multimedialnych oraz podczas zajęć terenowych i w trakcie realizacji praktyki zawodowej, prowadzą do nabywania przez studentów umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych w pracy badawczej i kompetencji społecznych adekwatnych do aktualnych wymagań rynku pracy. Na studiach pierwszego stopnia umożliwiają one ponadto osiągnięcie kompetencji inżynierskich (np. realizacja projektów w ramach modułu pod kontrolą nauczyciela, czy też samodzielne wykonywanie projektów składających się z elementów planowania, wykonania i weryfikacji według założeń nakreślonych przez nauczyciela prowadzącego moduł) i efektów uczenia się obejmujących przygotowanie do prowadzenia badań naukowych. Z kolei na studiach drugiego stopnia pozwalają na uzyskanie pogłębionej wiedzy dotyczącej m.in. fizjologii koni niezbędnej do zrozumienia procesów wysiłkowych i innych zagadnień związanych z utrzymaniem oraz specjalistycznym treningiem koni podczas różnych form eksploatacji służących poszerzeniu oferty usług konnych, a także na udział studentów w badaniach naukowych i wykonywaniu samodzielnie eksperymentalnych prac magisterskich, a także na udział studentów w badaniach naukowych związanych z prowadzoną na Wydziale działalnością naukową mieszczącą się w dyscyplinie zootechnika i rybactwo. Studenci znają sylabusy i korzystają z nich. Literatura podawana w sylabusach dostępna jest w Bibliotece uczelnianej. Studenci mają pozytywne opinie o liczbie i proporcji godzin przypisanych poszczególnym formom dydaktycznym. W opinii studentów sprzyjają one zachowaniu równowagi między wiedzą, kompetencjami i umiejętnościami praktycznymi. Mimo to podczas spotkania zespołu oceniającego PKA ze studentami zwracali oni uwagę na fakt potrzeby zwiększenia dydaktycznych zajęć terenowych (praktycznych).

Stosowane metody kształcenia są różnorodne i zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. W ich doborze są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Uwzględniają one m.in. wykorzystanie

narzędzi informatycznych i sprzętu audiowizualnego, jak również wysoko specjalistycznej aparatury analitycznej (np. spektrofotometry różnego typu i przeznaczenia, analizator biochemiczny, aparaty do elektroforezy, aparat do badania wytrzymałości materiałów Instron), narzędzi dydaktycznych, badawczych specyficznych do rodzaju prowadzonych zajęć z końmi, co zostało potwierdzone na wszystkich hospitowanych zajęciach dydaktycznych podczas wizytacji.

Na zajęciach dydaktycznych stosowane są różne formy aktywizowania studentów (referaty, prezentacje, dyskusje, indywidualne ćwiczenia w warunkach laboratoryjnych, terenowych). Z opinii studentów wynika, że rezultaty badań wykonywanych przez studentów w kołach naukowych i w czasie praktyki zawodowej są także wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Uwzględniając informacje zawarte w raporcie samooceny oraz przedstawione w czasie wizytacji, a także opinie studentów można stwierdzić, że organizacja zajęć oraz liczebność grup i dobór form dydaktycznych jest adekwatna do profilu kształcenia i specyfiku kierunku hipologia i jeździectwo. Jest też ona odpowiednia do treści realizowanych zajęć. Większość metod kształcenia wykazuje dużą elastyczność stosowania, co umożliwia ich dostosowanie do różnorodności zbiorowości studentów i ich indywidualnych potrzeb, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, a także pozwala na realizację indywidualnych ścieżek kształcenia. Z uwagi na specyfikę kierunku hipologia i jeździectwo nie prowadzi się wyspecjalizowanej oferty dla studentów z niepełnosprawnością, ale udzielana jest pomoc w nauce studentom mającym orzeczenie o niepełnosprawności.

Stosowane metody kształcenia uwzględniają również samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych kierunkowych efektów uczenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś w przypadku studentów studiów drugiego stopnia – udział w prowadzeniu badań naukowych w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem np. nauka technik laboratoryjnych, obsługa urządzeń laboratoryjnych i analitycznych, wykonywanie eksperymentów badawczych, analiza statystyczna i naukowa uzyskanych wyników badań podczas pracy samodzielnej lub grupowej. Wyniki tych prac badawczych wykorzystywane są do opracowania prac dyplomowych i szeregu opracowań naukowych (artykuły naukowe, rozdziały w monografiach, doniesienia i komunikaty konferencyjne).

Kształcenie na odległość realizowane jest z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwiającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję między uczestnikami zajęć a nauczycielami. Do prowadzenia kształcenia w formie zdalnej wykorzystywana jest głównie platforma Eduportal, a także platforma Microsoft Teams. Kształcenie na odległość realizowane było głównie w okresie lockdownu spowodowanego pandemią COVID-19. Po tym okresie było/jest nadal wykorzystywane do bieżących konsultacji studentów z promotorami prac dyplomowych.

Program studiów pierwszego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo przewiduje 8 tygodniową praktykę, realizowaną po VI semestrze studiów, dla której przypisano 10 punktów ECTS. Praktyka zawodowa realizowana jest w okresie wakacyjnym. Stanowi ona integralną część procesu dydaktycznego i ma na celu przygotowanie studentów do wykonywania przyszłego zawodu oraz stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej studentów na rynku pracy. Dla praktyk studenckich określono treści programowe, efekty uczenia się zakładane do osiągnięcia na praktykach, które są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć oraz metody ich weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia. Praktyki zawodowe (kierunkowe) umożliwiają osiąganie założonych efektów uczenia się przede wszystkim w kategorii umiejętności.

Organizacja praktyki zawodowej dla studentów pierwszego stopnia kierunku nie budzi zastrzeżeń. Uczelnia organizuje praktyki programowe i sprawuje nadzór dydaktyczny nad ich przebiegiem. Dziekan Wydziału oraz Biuro Kształcenia Praktycznego i Rozwoju Kompetencji (BKPiRK) organizują seminaria i konsultacje ze studentami zobowiązanymi do odbycia praktyk programowych, udostępniają im materiały dydaktyczne, dzienniki praktyk i inne wymagane dokumenty. Uczelnia zobowiązuje się do wskazania miejsca odbywania praktyki programowej każdemu studentowi Wydziału zobowiązanemu do jej odbycia, a także ubezpieczenia studentów odbywających praktyki programowe od następstw nieszczęśliwych wypadków. Studenci Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki mogą odbywać praktyki w: ogólnouczelnianych Gospodarstwach Doświadczalnych oraz Stacjach Doświadczalnych (2 tygodnie z pełnego okresu praktyk) zarządzanych bezpośrednio przez Wydział. Opiekunem praktyk jest kierownik Ośrodka, a jednocześnie Przewodnicząca Rady Programowej kierunku.

Pozostały okres praktyk (4 tygodnie) studenci odbywają w prywatnych gospodarstwach rolnych, ośrodkach hodowli, chowu i użytkowania koni, ośrodkach rekreacji i turystyki konnej, instytucjach zajmujących się utrzymywaniem i użytkowaniem transportu koni (np. tory wyścigów konnych, związki jeździeckie, przedsiębiorstwa transportu koni) wskazanych przez biuro KPiRK.

Istnieje również możliwość samodzielnego wyboru miejsca praktyk przez studenta, pod warunkiem, że spełnia ono wymogi (np. infrastruktury, kompetencje opiekunów praktyk) miejsca odbywania praktyk określone dla kierunku w Ramowym Programie Praktyk. Szczegółowe cele oraz zadania praktyk, a także sektory, w których powinny odbywać się praktyki zawarte są w Ramowym Programie Praktyk. W trakcie pandemii praktyka odbywała się stacjonarnie. W Ośrodku Jeździeckim Uniwersytetu Przyrodniczego była realizowana przez studentów stacjonarnie zgodnie z wytycznymi GIS oraz wybranych miejscach praktyk. Studenci przebywali na praktykach w grupach 4 – 5 osobowych (w Ośrodku Jeździeckim) lub mniejszych, mieli zapewnione wszelkie środki ochrony osobistej (płyny do dezynfekcji, rękawiczki, maseczki - zgodnie z wymaganiami). Dodatkowo sam charakter praktyk, czyli praca głównie na świeżym powietrzu lub w dużych pomieszczeniach. Kontakt z instytucjami odbywał się również telefonicznie, lub mailowo.

Nadzór nad przebiegiem praktyki zawodowej sprawuje pracownik BKPiRK podległego pod Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich UP w Lublinie. W zakładzie pracy jest osoba prowadząca nadzór bezpośredni (zakładowy opiekun praktyk). Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. ZO PKA stwierdził na podstawie dostarczonej dokumentacji (dzienniki praktyk), że opiekunowie praktyk posiadają kwalifikacje np. właściciele ośrodków jeździeckich i stadnin hodowli i użytkowania koni.

Studenci sporządzają sprawozdania z przebiegu praktyk, których treść jest potwierdzana przez zakładowego opiekuna praktyki - stanowi to podstawę do uzyskania zaliczenia. W sprawozdaniu z realizacji studenckiej praktyki zawodowej student wymienia wykonane w trakcie praktyki zadania, natomiast opiekun praktyki ocenia realizację założonych dla niej efektów uczenia. Na podstawie dostarczonej przez uczelnię dokumentacji, można stwierdzić, że jest ona bardzo szczegółowa, a potwierdzenie jej w miejscu praktyk odbywa się przez osoby kompetentne. W „dziennikach praktyk” studenci opisują zadania i czynności wykonywane podczas odbywania praktyki, obserwacje i wnioski. Zaliczenie praktyki zawodowej przeprowadzane jest w formie egzaminu ustnego przed komisją powołaną przez Dziekana, w skład której wchodzi Prodziekan jako przewodniczący, dwóch nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów oraz pracownik Biura Kształcenia Praktycznego i Rozwoju Kompetencji (opiekun praktyk). Taka forma zaliczenia praktyki zawodowej umożliwia pełną ocenę osiągnięcia efektów uczenia się i ma charakter kompleksowy oraz odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się

Szczegółowe zasady odbywania praktyki przez studentów oraz oceny określa Regulamin. Podczas praktyk pracownik biura może kontaktować się z wybranym zakładem pracy w celu uzyskania informacji o przebiegu praktyk i jest zobowiązany do kontrolowania studentów przebywających na praktyce oraz sporządzenia sprawozdania z przeprowadzonej kontroli. Kontrole są niezapowiedziane i dotyczą wybranych studentów. Przebieg kontroli wizytacyjnej opisywany jest w sprawozdaniu. Plan kontroli praktyk podpisuje dziekan danego Wydziału na co najmniej 2 tygodnie przed ich rozpoczęciem. Cały plan kontroli jest zaplanowany kilka miesięcy przed rozpoczęciem praktyki i ma określony budżet. Dowodzi to, że nadzór nad realizacją praktyk odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. Na podstawie dostarczonej dokumentacji z hospitacji praktyk, można stwierdzić, że infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiając osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Po zakończonej części praktyk, w dzienniku praktyk, swoje uwagi i opinie zamieszcza zarówno student, jak i opiekun praktyk. Ocena praktyk, z udziałem studentów, prowadzona jest również poprzez anonimowe ankiety z praktyk. Według dostarczonych materiałów można stwierdzić, że studenci bardzo wysoko oceniali poszerzenie wiedzy zawodowej, podczas praktyk umiejętności, czy kompetencji społecznych - od 50-70% ankietowanych studentów bardzo dobrze oceniła te aspekty praktyk). Natomiast w zakresie spełnienia oczekiwań, czy pogłębienia wiedzy i umiejętności oraz pozytywnej ocenie poziomu zadań realizowanych w trakcie praktyki już od 80 do 70 % ankietowanych studentów oceniło te aspekty na ocenę bardzo dobrą. W związku z tak wysokim zadowoleniem studentów kontynuuje się współpracę z ośrodkami, które proponują praktyki studentom na tak wysokim poziomie. Oznacza to, że efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Metody weryfikacji oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyki zawodowej i realizowane w jej trakcie zadania są trafnie dobrane do ocenianego kierunku studiów i umożliwiają skuteczne sprawdzenie oraz ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyki zawodowej są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz umożliwiają w pełni osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyki zawodowej. W UP w Lublinie, dla ocenianego kierunku studiów, przyjęta forma organizacji praktyk dla studentów jest właściwa. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, a w przypadku samodzielnego wskazania przez studentów miejsca odbywania praktyki, pracownik BKPiRK zatwierdza to miejsce pod warunkiem, że spełnia ono wymogi określone dla kierunku w Ramowym Programie Praktyk stosowanym w UP w Lublinie.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się nie budzi zastrzeżeń. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział studentów w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się umożliwia przeprowadzenie weryfikacji wszystkich efektów uczenia się jest wystarczający na dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Studenci pozytywnie oceniają stosowane metody kształcenia i wsparcie udzielane im ze strony nauczycieli akademickich. Umożliwiają one osiąganie założonych efektów uczenia się i rozwijanie u studentów poczucia samodzielności i autonomiczności. Harmonogram zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku studiów stacjonarnych został logicznie i racjonalnie zaprojektowany oraz spotyka się z pozytywną opinią studentów.

Umożliwia pełną realizację treści programowych wynikających z programu studiów oraz pełne osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodologii badań w dyscyplinie zootechnika i rybactwo, do której jest przyporządkowany oceniany kierunek hipologia i jeździectwo, jak również uwzględniają wyniki działalności naukowej Wydziału w tej dyscyplinie. Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. szczególnie na studiach stacjonarnych drugiego stopnia, wymaga dostosowania się, gdyż nie spełnia wymogu 50%.

W programie studiów uwzględniono zajęcia z języka obcego, pozwalające na osiągnięcie poziomu B2 lub B2+, zajęcia z w-f (studia pierwszego stopnia) oraz zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych. Program studiów oferuje zajęcia do wyboru umożliwiając dowolny ich wybór przez studentów.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej oraz udział w tej działalności.

Program, organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Zdolność do szybkiego reagowania na wprowadzenie zmian w programie studiów kierunku hipologia i jeździectwo wynikających z wniosków płynących od nauczycieli akademickich i studentów ocenianego kierunku.

Efektom tych działań jest wprowadzenie do programu studiów pierwszego stopnia obligatoryjnego nowych zajęć *pierwsza pomoc przedmedyczna*, ze względu na zwrócenie przez nauczycieli uwagi na konieczność zachowania odpowiednich procedur bezpieczeństwa w pracy ze zwierzętami i w laboratorium.

Zmieniono sekwencję przedmiotów. Przeniesiono przedmiot np.: *podstawy wołyżerki* z semestru zimowego na letni z uwagi na występujące nieodpowiednie warunki atmosferyczne w I semestrze studiów pierwszego stopnia do wykonywania ćwiczeń wołyżerskich; *biomechanika konia/ cyfrowa*

analiza obrazu w ocenie koni- przedmiot do wyboru 3 przeniesiono z semestru 4 na semestr 5. Powyższa zmiana w semestrach spowodowana jest koniecznością zaliczenia przez studentów końcowego egzaminu z j. angielskiego przed możliwością wyboru przedmiotu w j. obcym.

Wprowadzenie do programu studiów na pierwszym stopniu kształcenia przedmiotów do wyboru w języku angielskim: np.: *Horse biomechanics*, *Digital image analysis in the evaluation of horses*, *Theory and practice in eventing*, *Theory and practice in endurance discipline* oraz na studiach drugiego stopnia np.: *Fur animals breeding and management*, *Bee breeding*.

Na wniosek studentów z programu studiów usunięto przedmiot *mechanizacja w hodowli i użytkowaniu koni*. W opinii studentów treści przedmiotowe prezentowane na zajęciach, nie zawierały treści dotyczących hodowli i użytkowania koni. Dodatkowo do programu studiów na pierwszym stopniu kształcenia wprowadzono zajęcia: *propedeutyka w hodowli koni*, *technologie w chowie i hodowli koni*, z uwagi na to, że studenci sygnalizowali potrzebę wprowadzenia dodatkowych przedmiotów specjalistycznych.

Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakość kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

2. Pogłębianie efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów hipologia i jeździectwo poprzez ciągłe doskonalenie treści programowych. Wprowadzając dodatkowo poza programem ocenianego kierunku studiów cyklicznie odbywające się wykłady, ćwiczenia praktyczne, konsultacje indywidualne/grupowe ze studentami realizowane przez interesariuszy zewnętrznych np.: *liniowa ocena pokroju koni*; *organizacja i zasady oceny i sędziowania na czempionatach różnych ras i typów koni*; *rodzaje i zasady uzyskiwania uprawnień Polskiego Związku Jeździeckiego*; *zasady bezpiecznej jazdy konnej*; *doskonalenie stylu jazdy konnej dostosowane do indywidualnych potrzeb jeźdźcy*; *zasady żywienia konia geriatrycznego*; *dostosowanie rzędu jeździeckiego do indywidualnych potrzeb koni*; *zasady i warunki powodzenia rekreacji jeździeckiej*.

Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakość kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

Zalecenia

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Z analizy raportu samooceny wynika, że na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki stosuje się formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste procedury rekrutacyjne na studia, które umożliwiają właściwy dobór kandydatów. Są bezstronne oraz zapewniają im równe szanse i gwarantują jawność postępowania. Rekrutacja na kierunek hipologia i jeździectwo przebiega na warunkach i trybie określonym w Uchwale nr 60/2020-2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich w roku akademickim 2022/23. Rejestracja kandydatów na studia

pierwszego i drugiego stopnia odbywa się drogą elektroniczną z wykorzystaniem Systemu Internetowej Rekrutacji Kandydatów. Na podstawie postępowania rekrutacyjnego tworzona jest lista kandydatów. Kandydaci kwalifikowani są na podstawie pozycji rankingowej w ramach limitu miejsc przyjętego dla kierunku studiów uchwałą Senatu. Ranking kandydatów na studia pierwszego stopnia ustalany jest na podstawie sumy punktów procentowych uzyskanych na świadectwie dojrzałości z dwóch objętych postępowaniem kwalifikacyjnym przedmiotów: język obcy nowożytny (obowiązkowo) i 1 przedmiot do wyboru z przedmiotów: *biologia, matematyka, chemia, fizyka i astronomia, informatyka, geografia*. System rekrutacyjny dopuszcza również ubieganie się o przyjęcie na studia, także na podstawie tzw. "starej matury" oraz kandydatów legitymujących się dyplomem IB Matury Międzynarodowej i dyplomem EB Matury Europejskiej poprzez zastosowanie adekwatnych współczynników. System rekrutacyjny dopuszcza także przyjmowanie na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów, które określa Uchwała nr 61/2020-2021 Senatu UP w Lublinie z dnia 25 czerwca 2021 roku. Kandydaci przyjęci na studia pierwszego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo zostają poddani weryfikacji umiejętności jeździeckich, a następnie podzieleni na grupy realizujące dwie ścieżki edukacyjne: ścieżkę wszechstronnego i wierzchowego użytkowania koni.

Weryfikacja umiejętności jeździeckich studentów odbywa się po pierwszym semestrze studiów w ramach egzaminu z zajęć *podstawy użytkowania koni* obejmujący elementy: obsługi stajennej oraz próby ujeżdżenia (obsługa stajenna: podstawowe zabiegi pielęgnacyjne, przygotowanie konia do jazdy, w tym zasady dopasowania sprzętu jeździeckiego i zasady BHP przy pracy z końmi, zaś próba ujeżdżenia: student powinien wykonać program ujeżdżeniowy na czworoboku o wymiarach 20m x 40m. Egzamin przeprowadzany jest przez komisję w składzie: nauczyciel odpowiedzialny za przedmiot, nauczyciel prowadzący ćwiczenia, osoba z uprawnieniami egzaminatora na odznaki jeździeckie. Szczegółowy program egzaminu określono w uchwale nr 60/2020-2021 Uchwała Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich w UP w Lublinie w roku akademickim 2022-2023.

O przyjęcie na studia drugiego stopnia, kierunek hipologia i jeździectwo mogą ubiegać się kandydaci, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na kierunku hipologia i jeździectwo albo posiadający dyplom z tytułem zawodowym inżyniera lub magistra inżyniera z kierunku pokrewnego. Kandydatów na kierunek hipologia i jeździectwo z kierunków pokrewnych dodatkowo obowiązuje sprawdzian weryfikujący umiejętności jeździeckie, posiadający taką samą formułę, jak część praktyczna egzaminu z zajęć *podstawy użytkowania koni* dla studentów pierwszego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo. Zasady postępowania kwalifikacyjnego ze sprawdzianu umiejętności jeździeckich są takie same, jak dla studentów studiów pierwszego stopnia. Reguluje je uchwała nr 60/2020-2021 Uchwała Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich w UP w Lublinie w roku akademickim 2022-2023.

Ocena niedostateczna ze sprawdzianu eliminuje kandydata z dalszego postępowania kwalifikacyjnego. Z tego egzaminu są zwolnieni wszyscy absolwenci studiów pierwszego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo deklarujący wybór ścieżki wszechstronnego użytkowania koni oraz absolwenci studiów pierwszego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo po ścieżce wierzchowego użytkowania koni – bez względu na deklarację wyboru ścieżki, a także osoby posiadające co najmniej brązową odznakę jeździecką, co najmniej III klasę sportową w jeździectwie (w ramach systemu szkolenia Polskiego

Związku Jeździeckiego), uprawnienia szkoleniowca PZJ, Złotą Jeździecką Odznakę Turystyki Górskiej (JOTG) PTTK, Złotą Jeździecką Odznakę Turystyki Nizinnej (JOTN) PTTK, Złotą Jeździecką Odznakę Turystyki Górskiej (JOTG) PTTK w stylu western, Złotą Jeździecką Odznakę Turystyki Nizinnej (JOTN) PTTK w stylu western, Przodownicy Turystyki Jeździeckiej I stopnia, Przodownicy Turystyki Jeździeckiej I stopnia w stylu western, Instruktorzy rekreacji ruchowej ze specjalnością jazda konna z legitymacją poświadczającą uprawnienia wydaną przez Krajowy Ośrodek Metodyczno- Szkoleniowy. Podstawą kwalifikacji na studia drugiego stopnia jest ranking ocen ostatecznego wyniku studiów poprzedzających studia drugiego stopnia oraz zdany sprawdzian weryfikujący umiejętności jeździeckie. Kierunek uważa się za pokrewny, jeżeli nazwa kierunku ukończonego jest inna niż nazwa kierunku wybranego w rekrutacji na studia drugiego stopnia. Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna (WKR) dokonuje weryfikacji i w formularzu deklaracji kierunku pokrewnego dziekan dokonuje wpisu o konieczności uzupełnienia dodatkowych przedmiotów (jeżeli są konieczne). Sekretariat WKR zawiadamia kandydata o wynikach weryfikacji. W przypadku braków kompetencyjnych przyjęcie na kierunek na studia II stopnia może się odbyć na mocy decyzji dziekana ze ich wskazaniem, które student jest zobowiązany zrealizować podczas trwania studiów. Wydział zastrzega jednak, że liczba punktów ECTS do których przypisane będą braki programowe nie może przekroczyć 24 punktów ECTS. Dziekan wyznacza przedmioty w celu uzupełnienia brakujących w programie efektów uczenia się. Realizacja przedmiotów uzupełniających odbywa się w trakcie pierwszych dwóch semestrów.

Z informacji przedstawionych w raporcie samooceny wynika, że ogólne zasady i warunki potwierdzania efektów uczenia (PEU) uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów oraz powoływania i sposobu działania komisji weryfikujących efekty uczenia odpowiadającym efektom uczenia się ujętym w programie studiów określa Uchwała nr 69/2018-2019 Senatu UP w Lublinie z dnia 24 maja 2019 r. W związku z powyższym kandydat ma możliwość zapoznać się z ogólnymi zasadami dotyczącymi PEU, które zamieszczone są na stronie internetowej uczelni lub może skontaktować się z konsultantem PEU (pracownikiem Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich), który pełni rolę pierwszego kontaktu w procedurze PEU na poziomie uczelni. Konsultant wyjaśnia kandydatowi zasady, warunki i tryb postępowania przy potwierdzaniu efektów uczenia się, weryfikuje spełnienie warunków formalnych, wstępnie rozpoznaje kierunki, poziomy i profile, dla których efekty uczenia mogą zostać potwierdzone, oraz wskazuje sposób postępowania w procedurze PEU i kieruje do właściwego pełnomocnika dziekana ds. PEU. Następnie weryfikacji efektów uczenia dokonuje Wydziałowa Komisja PEU - powołana przez Pełnomocnika dziekana ds. PEU w trybie określonym w Załączniku do uchwały Senatu nr 69/2018-2019 z dnia 24 maja 2019 r. W wyniku PEU studentowi można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS wymaganych do uzyskania kwalifikacji na kierunku hipologia i jeździectwo. Z informacji przedstawionych w raporcie samooceny wynika, że do chwili obecnej nie skorzystano z tej formy potwierdzania efektów uczenia na kierunku hipologia i jeździectwo WNoZiB.

Informacje przedstawione w raporcie samooceny wskazują, że na WNoZiB zasady, warunki i tryb uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych na innej uczelni wyższej, a także potwierdzania efektów uczenia uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów są spójne, przejrzyste i określone w Regulaminie Studiów oraz opublikowane są na stronie internetowej uczelni. Student innej uczelni, po zaliczeniu co najmniej pierwszego semestru może być przyjęty na studia na kierunku hipologia i jeździectwo za zgodą Dziekana Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, wyrażoną w drodze decyzji, jeżeli dostarczył zaświadczenie potwierdzające status studenta i informujące o wypełnieniu wszystkich obowiązków wynikających z przepisów obowiązujących w uczelni, którą opuszcza i spełnia wymagania rekrutacyjne na kierunku hipologia i jeździectwo WNoZiB. Dziekan stwierdza zbieżność uzyskanych przez studenta efektów uczenia z efektami określonymi w

programie studiów kierunku hipologia i jeździectwo oraz przypisuje studentowi za osiągnięte poza jednostką efekty uczenia taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom uczenia uzyskiwanym w wyniku realizacji odpowiednich zajęć i praktyk na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. W przypadku stwierdzenia różnic programowych w liczbie nie większej niż 24 punkty ECTS, Dziekan wyznacza przedmioty w celu uzupełnienia brakujących w programie efektów uczenia. Realizacja przedmiotów uzupełniających odbywa się w trakcie pierwszych dwóch semestrów po przeniesieniu. Studenci kierunku hipologia i jeździectwo WNoZiB mogą realizować część programu studiów poza UP w Lublinie, w innej uczelni polskiej lub zagranicznej, w szczególności na podstawie porozumień międzyuczelnianych wynikających z uczestnictwa UP w Lublinie w krajowych (MOST-AR) lub międzynarodowych programach wymiany studentów (program ERASMUS+). Realizacja określonej części programu studiów poza macierzystą uczelnią odbywa się za zgodą Dziekana według procedur obowiązujących dla poszczególnych programów.

Z informacji przedstawionych w raporcie samooceny wynika, że zasady i procedury dyplomowania studentów na kierunku hipologia i jeździectwo WNoZiB regulują rozwiązania przyjęte przez UP w Lublinie określone w Regulaminie Studiów oraz w przyjętych na WNoZiB zasadach dyplomowania. Są one przejrzyste i ogólnodostępne na stronie internetowej uczelni i wydziału oraz zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Proces dyplomowania na ocenianym kierunku studiów obejmuje realizację przez studenta pracy dyplomowej (inżynierskiej- projektu inżynierskiego/magisterskiej) pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, ocenę pracy przez promotora i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest udokumentowane zaliczenie wszystkich semestrów oraz przedłożenie pozytywnie ocenionej pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta. Egzamin dyplomowy na ocenianym kierunku jest egzaminem ustnym i odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana zgodnie z Regulaminem Studiów.

Z analizy dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji wynika, że na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki proces dyplomowania przebiega zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie Studiów. Oceny prac inżynierskich i magisterskich w większości przypadków odzwierciedlają poziom oraz wartość merytoryczną tych prac. Na egzaminie dyplomowym powołane komisje egzaminacyjne zadają studentowi 3 różne pytania o tematyce mieszczącej się w zakresie realizowanych modułów w trakcie studiów i dyscypliny zootechnika i rybactwo. Komisje egzaminacyjne na egzaminach dyplomowych wykorzystują skalę ocen określoną w Regulaminie Studiów. Ocena końcowa ze studiów określana jest zgodnie z obowiązującym aktualnie Regulaminem Studiów UP w Lublinie.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów kierunku hipologia i jeździectwo regulują rozwiązania przyjęte przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie dotyczące procesu kształcenia tj. Regulamin Studiów, Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia oraz procedury przyjęte na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki zawarte w Wydziałowej Księdze Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, zgodnie z Instrukcją nr 1.

Weryfikacji efektów uczenia się na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, sposoby weryfikacji efektów uczenia się (oddzielnie dla każdego efektu uczenia się) oraz formy dokumentowania osiągniętych efektów uczenia się założonych w poszczególnych modułach określone są w opisach modułów (karta opisu zajęć-sylabus) od roku akademickiego 2019/2020. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia przez studentów oraz oceny postępów w procesie uczenia się stosowane na kierunku hipologia i jeździectwo WNoZiB UP w Lublinie szczegółowo przedstawiono w raporcie samooceny. Umożliwiają one równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adoptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia

się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Określają również zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz wskazują sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem, zarówno ze strony studenta jak i prowadzącego zajęcia dydaktyczne. Studenci informowani są o nich na pierwszych zajęciach w semestrze. Zastosowanie konkretnej metody zależne jest od zakładanych efektów uczenia się, a wybór metody zależy od prowadzącego zajęcia. Metody weryfikacji obejmują system kolokwii, zaliczeń i egzaminów najczęściej pisemnych i testowych oraz prace indywidualne i zespołowe studentów w trakcie ćwiczeń laboratoryjnych, projektowych i terenowych, a także ocenę sprawozdań z wykonania ćwiczeń i raportów z przeprowadzonych doświadczeń i wykonanych projektów. Zaliczenie praktyki zawodowej przeprowadzane jest w formie egzaminu ustnego przed komisją powołaną przez Dziekana. Jako narzędzie weryfikacji wykorzystywana jest też ocena aktywności w dyskusji oraz przygotowane przez studentów referaty i prezentacje. Dla narzędzi weryfikacji efektów uczenia się podano kryteria oceniania studentów, które zapisano w sylabusach modułów. Zaprojektowane metody weryfikacji i oceniania są adekwatne do zakładanych efektów uczenia się i umożliwiają ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się, w tym także na etapie dyplomowania. Trafnie dobrano metody weryfikacji i oceny efektów uczenia obejmujących przygotowanie studentów studiów pierwszego stopnia do prowadzenia badań oraz do uzyskiwania kompetencji inżynierskich (np. pisemne prace projektowe, sprawozdania z ćwiczeń laboratoryjnych, przygotowanie pracy inżynierskiej/projektowej, wykonywanie zadań projektowych lub badawczych dotyczących pracy hodowlanej nad końmi, ulepszania warunków ich wychowu i użytkowania stosując metody eksperymentalne z wykorzystaniem sprzętu laboratoryjnego), a także do udziału w badaniach naukowych studentów studiów drugiego stopnia (np. seminaria dyplomowe, przygotowanie eksperymentalnej pracy magisterskiej, wykonywanie eksperymentu badawczego). Z analizy raportu samooceny oraz załączonych materiałów, a także z materiałów i informacji udostępnionych w czasie wizytacji wynika, że system weryfikacji i oceny efektów uczenia się jest przejrzysty i stwarza możliwość rzetelnej oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Student z niepełnosprawnością może w porozumieniu z prowadzącymi zajęcia ustalić alternatywną formę zaliczania zajęć dydaktycznych, np. może ona obejmować zmianę miejsca, formy zaliczenia lub terminu i czasu trwania egzaminu.

Z opinii formułowanych przez studentów podczas spotkania w czasie wizytacji wynika, że otrzymują oni informacje o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się za pomocą wirtualnego indeksu oraz bezpośrednio od nauczycieli akademickich. Po sprawdzeniu prac etapowych nauczyciele akademicy prezentują sprawdzone prace podczas zajęć. W opinii studentów terminy informowania o zbliżających się zaliczeniach i innych formach weryfikacji oraz terminy sprawdzania osiągnięć są optymalnie dobierane i pozwalają na sprawne przeprowadzenie procesu oceny. Nauczyciele akademicy przedstawiają treści programowe modułu (sylabus), w tym szczegółowe kryteria uwzględniane przy ocenie egzaminów i prac kontrolnych. Studenci mają pozytywne zdanie o stosowanych narzędziach weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się. Studenci pozytywnie wypowiadali się o procedurach weryfikacji efektów uczenia się. Ich zdaniem nauczyciele akademicy traktują wszystkich studentów w sprawiedliwy sposób, a wystawiane oceny są wiarygodne i porównywalne. W opinii studentów metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się są skuteczne i motywujące do nauki. Umożliwiają również sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia lub B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia, w tym języka specjalistycznego np.: istnieje wymóg wykorzystywania piśmiennictwa obcojęzycznego w

pracach dyplomowych, możliwość uczestniczenia w wykładach, seminariach prowadzonych przez przedstawicieli uczelni i instytucji zagranicznych, organizacja międzynarodowych studenckich konferencji naukowych kół naukowych, realizacja zagranicznych praktyk studenckich lub indywidualnych wyjazdów studyjnych do zagranicznych ośrodków hipologicznych i jeździeckich.

Zespół oceniający PKA poddał ocenie 14 losowo wybranych prac etapowych (załącznik nr 3, część I) i 12 prac dyplomowych (załącznik nr 3, część II) oraz przebieg egzaminów dyplomowych, dokumentujących osiągnięcie etapowych i końcowych efektów uczenia się. Prace etapowe dokumentują osiągnięcie etapowych efektów uczenia się na WNoZiB UP w Lublinie. Są one prawidłowo dokumentowane i gromadzone. Są oceniane z wykorzystaniem pełnej skali ocen, a uzyskiwane przez studentów wyniki pokazują, że weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się prowadzona jest rzetelnie i na podstawie jasno określonych zasad i kryteriów. Na podstawie przedłożonych do wglądu prac etapowych zespół oceniający PKA stwierdził, że odpowiadają one treściom kształcenia zawartych w sylabusach i weryfikują założone efekty uczenia się. Tematyka pytań na egzaminach jest adekwatna do efektów uczenia się przedmiotu i kierunku. Weryfikują one efekty w zakresie wiedzy. Tematyka ćwiczeń, projektów jest również adekwatna do efektów uczenia się przedmiotu i kierunku. Weryfikują one efekty w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Metody weryfikacji efektów uczenia się dobrano właściwie, korespondują z zapisem w sylabusie zajęć/ modułu. Oceny prac egzaminacyjnych/zaliczeniowych przedmiotu/modułu są zasadne. Zakres i rodzaj etapowych i końcowych osiągnięć studentów wykazuje zgodność z koncepcją kształcenia i zakładanymi efektami uczenia się. Zarówno prace etapowe jak i dyplomowe dokumentują przydatność efektów uczenia się osiągniętych w czasie studiów do aplikacji na zawodowym rynku pracy lub w dalszej edukacji. Ważną formą weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się jest proces dyplomowania, który sprawdza stopień osiągnięcia końcowych efektów uczenia się i w dużym stopniu weryfikuje cały proces kształcenia. Spośród wybranych losowo prac dyplomowych ocenie poddano 12 prac, w tym: 6 prac inżynierskich i 6 prac magisterskich (załącznik Nr 3, część II). Spośród 6 dyplomowych prac inżynierskich poddanych ocenie 1 praca nie jest zgodna z kierunkiem, poziomem i profilem kształcenia oraz nie spełnia wymagań właściwych stawianych tego typu pracom dyplomowym. Ma charakter badań ankietowych. Pozostałe 5 prac inżynierskich ma charakter badawczy/analizyczny, właściwy dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia. W związku z powyższym rekomenduje się, aby Władze Wydziału systematycznie dokonywały kontroli doboru tematów prac dyplomowych pod kątem spełnienia wymogów związanych z kierunkiem, poziomem i profilem kształcenia oraz charakterem prac inżynierskich.

Z kolei wszystkie oceniane prace magisterskie mają charakter eksperymentalny/badawczy i spełniają wymogi charakterystyczne dla prac magisterskich. Są zgodne z kierunkiem, poziomem profilem kształcenia. Wykorzystano w nich materiały pochodzące z badań i obserwacji własnych. Prace dyplomowe (inżynierskie/magisterskie) w większości opracowane są na dobrym lub bardzo dobrym poziomie, z wyłączeniem 1 pracy inżynierskiej i magisterskiej, które uznano jako prace słabe. Tematycznie mieszczą się w dyscyplinie zootechnika i rybactwo. Ocena prac inżynierskich i magisterskich dokonywana jest przez opiekuna naukowego pracy oraz recenzenta. Odzwierciedla ona poziom oraz wartość merytoryczną ocenianych prac. W niektórych recenzjach oceny pracy dyplomowej, zarówno ze strony opiekuna pracy jak i recenzenta brakuje uzasadnienia obniżenia stopnia oceny pracy. W związku z powyższym rekomenduje się, aby Władze Wydziału systematycznie dokonywały przeglądu ocen recenzji prac dyplomowych, co do zasadności wystawionej oceny pracy do jej poziomu merytorycznego ze strony opiekuna naukowego i recenzenta. Na egzaminach dyplomowych komisja egzaminacyjna zadaje 3 różne pytania. Są one zgodne z kierunkiem studiów i efektami uczenia się określonymi dla kierunku oraz mieszczą się tematycznie w zakresie dyscypliny

zootechnika i rybactwo. Treść pytań wraz z ocenami umieszcza się w protokole. Ocenę końcową ze studiów określa się zgodnie z obowiązującym Regulaminem Studiów UP w Lublinie. Egzamin dyplomowy dobrze weryfikuje osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się. Sprawdzanie zarówno etapowych jak i końcowych efektów uczenia się przeprowadzają trafnie dobrani nauczycieli, o dużym doświadczeniu akademickim, których kompetencje merytoryczne wynikają z bogatego dorobku naukowego i dydaktycznego, tematycznie związanego z treściami nauczanych zajęć. Studenci aktywnie włączający się w badania naukowe prezentują swoje wyniki na corocznie organizowanym przez UP w Lublinie Międzynarodowym Sympozjum Studenckich Kół Naukowych, w ramach którego mają również możliwość publikacji swoich wyników w monografii naukowej wydawanej przez UP w Lublinie. Ponadto są współautorami publikacji w czasopismach naukowych, rozdziałów w monografii naukowej oraz doniesień konferencyjnych, zarówno krajowych jak i zagranicznych. Ponadto pozyskują dodatkowe kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach specjalistycznych przydatnych do wykonywania zawodu np. Szkolenie konia metodą Silversand Horsemanship, Egzamin kwalifikujący na Instruktora Szkolenia Podstawowego PZJ, Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji skoki, Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji ujeżdżenie, Masaż sportowy i relaksacyjny koni, Szkolenie licencyjne dla szkoleniowców PZJ, czy Kurs pierwszej pomocy w jeździectwie.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiając uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Pozwalają również na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy oraz ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Angażowanie studentów w wprowadzone prace badawcze zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu studiów kierunku hipologia i jeździectwo sprawia, że wszystkie prace dyplomowe są związane z przygotowaniem do prowadzenia oraz z prowadzeniem badań naukowych. Ponadto weryfikacja efektów uczenia przypisanym ćwiczeniom laboratoryjnym, projektowym

i seminaryjnym umożliwia sprawdzenie i ocenę przygotowania studenta do prowadzenia działalności badawczej. Studenci ocenianego kierunku studiów aktywnie działają w SKN sekcji Hipologicznej i czynnie włączają się w badania naukowe prezentując swoje wyniki na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych oraz publikują je w formie artykułów naukowych, monografii/rozdziałów w monografii. W latach 2016-2022 studenci SKN sekcji Hipologicznej mają znaczące osiągnięcia publikacyjne. Opublikowali będąc autorami/współautorami 7 oryginalnych prac naukowych z listy JCR, 32 monografii/rozdziałów w monografii oraz 40 doniesień konferencyjnych.

Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakość kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na kierunku hipologia i jeździectwo to 54 nauczycieli akademickich, w tym: 13 osób z tytułem profesora, 20 ze stopniem doktora habilitowanego, 14 ze stopniem doktora, 5 z tytułem zawodowym magistra oraz 2 lekarzy weterynarii. Nauczyciele akademicy są w głównej mierze pracownikami Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (8 profesorów, 12 doktorów habilitowanych i 9 doktorów), a pozostali reprezentują wydziały: Agrobiotechnologii, Medycyny Weterynaryjnej oraz Inżynierii Produkcji oraz Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego.

Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia na kierunku hipologia i jeździectwo, i reprezentujący dyscyplinę zootechniki i rybactwo, są zatrudnieni w następujących jednostkach organizacyjnych Wydziału: Instytucie Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej, Instytucie Żywienia Zwierząt i Bromatologii, Katedrze Biochemii i Toksykologii, Katedrze Etologii Zwierząt i Łowiectwa, Katedrze Higieny Zwierząt i Zagrożeń Środowiska, Katedrze Hodowli i Ochrony Zasobów Genetycznych Bydła, Katedrze Hodowli i Użytkowania Koni, Katedrze Hodowli Zwierząt i Doradztwa Rolniczego, Katedrze Oceny Jakości i Przetwórstwa Produktów Zwierzęcych.

Struktura kadry dydaktycznej jest właściwa. Spośród 54 osób prowadzących zajęcia/moduły zajęć na ocenianym kierunku tytuł naukowy posiada 24% kadry, stopień doktora habilitowanego 37%, stopień doktora 26%. W gronie nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku hipologia i jeździectwo ponad 80% osób posiada tytuł zawodowy inżyniera. Dla kadry prowadzącej zajęcia, na studiach pierwszego i drugiego stopnia, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie stanowi podstawowe miejsce pracy.

Liczebność nauczycieli akademickich w stosunku do liczby studentów kierunku (łącznie na studiach pierwszego i drugiego stopnia studiuje 153 studentów; współczynnik dostępności dydaktycznej wynosi 1:2,5-3,0) oraz kompetencje dydaktyczne, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiają prawidłową realizację dydaktyki. Kadra wykazuje stabilność, a znaczny odsetek profesorów i doktorów habilitowanych zapewnia studentom możliwość uzyskiwania wysokich kompetencji związanych z działalnością naukową.

Kształcenie na kierunku zootechnika jest ściśle powiązane z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie zootechnika i rybactwo, do której w 100% przypisany jest oceniany kierunek. Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest aktualny, a różnorodna problematyka badawcza umożliwia angażowanie się studentów kierunku hipologia i jeździectwo w badania naukowe zgodne z zainteresowaniami i stanowi szeroką ofertę dla studentów w wyborze tematyki prac dyplomowych czy wyborze koła naukowego. Wysoka jakość dorobku naukowego sprzyja prawidłowej realizacji zajęć, w tym nabywaniu kompetencji inżynierskich i badawczych przez studentów. W ostatnich 6 latach nauczyciele akademicy realizujący zajęcia na ocenianym kierunku opublikowali 805 publikacji (w tym 497 prac w czasopismach z listy JCR) uzyskując 49750 punktów (sumaryczny IF = 1457). Ponadto byli autorami/współautorami 11 publikacji w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, uwzględnionych w Web of Science oraz 23 monografii, 319 rozdziałów w monografiach i 10 redakcji monografii naukowej (o łącznej ilości punktów 5205), a także 7 patentów, 675 materiałów konferencyjnych oraz 77 publikacji popularno-naukowych.

Na podkreślenie zasługuje aktywna praca nauczycieli akademickich ze studentami m.in. w ramach kół naukowych (SKN Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki - 21 sekcji naukowych, w tym sekcja hipologiczna). Studenci aktywnie włączają się w badania naukowe i prezentują wyniki własnych badań na konferencjach naukowych, np.: Międzynarodowym Sympozjum Studenckich Kół Naukowych oraz ogólnopolskiej konferencji doktorantów, organizowanych w UP w Lublinie, i mogą je publikować w monografii naukowej wydawanej przez Uczelnię. Efektem działalności naukowej studentów kierunku hipologia i jeździectwo było opublikowanie w ostatnich 4 latach 15 publikacji naukowych, których współautorami było 22 studentów.

Kadra akademicka jest zaangażowana w popularyzację osiągnięć naukowych, czego dowodem są liczne spotkania z interesariuszami w szkołach, na targach, wystawach, konkursach tematycznych organizowanych w środowisku zootechnicznym, a także wykłady/zajęcia na Lubelskim Festiwalu Nauki (w ostatnich 4 latach: Koń ma piękno w duszy – tajniki końskiego umysłu – 3 edycje, Dzieci morza i wiatru – czyli fascynujący świat koni – 3 edycje; Współczesny koń na terenach miejskich - 5 edycji; Konie kucyki i ich przyjaciele - 5 edycji).

Polityka kadrowa prowadzona na Uczelni i Wydziale umożliwia właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku, w sposób transparentny, adekwatny do potrzeb związanych z realizacją zajęć, z uwzględnieniem w pierwszej kolejności dorobku naukowego pracowników oraz ich doświadczeń i osiągnięć dydaktycznych. Rada Programowa kierunku przeprowadza weryfikację dorobku nauczycieli w okresie 2-3 letnim. Nauczyciel akademicki może uzupełnić informacje o swoim dorobku naukowym oraz doświadczeniu zawodowym w Karcie Nauczyciela, wskazując powiązanie dorobku i/lub doświadczenia zawodowego z prowadzonymi zajęciami. Rada Programowa kierunku analizuje materiał i podejmuje decyzję, którą przekazuje Dziekanowi. W przypadku trudności z oceną dorobku nauczycieli RP konsultuje się z kierownikami jednostek. Zespół oceniający stwierdza, że obsada zajęć/modułów zajęć na kierunku hipologia i jeździectwo jest właściwa, zarówno pod względem ilościowym jak i personalnym. Zajęcia powierzane są pracownikom posiadającym potwierdzone kompetencje i doświadczenie dydaktyczne przez dziekana Wydziału, zgodnie z rekomendacją Rady Programowej. Kompetencje, doświadczenie dydaktyczne, kwalifikacje oraz liczebność kadry prowadzącej zajęcia ze studentami kierunku hipologia i jeździectwo (zarówno w warunkach stacjonarnych jak i zdalnych) zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz umożliwiają osiąganie przez studentów efektów uczenia.

Do początku semestru letniego 2019/2020 roku, zajęcia on-line były prowadzone sporadycznie. W związku z sytuacją epidemiczną od marca 2020 roku pracownicy zostali zobligowani do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość i/lub kształcenia hybrydowego. Od kwietnia 2020 roku w Uczelni kształcenie na odległość realizowane jest z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwiającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję między uczestnikami zajęć, a nauczycielami. Zostały udostępnione programy Eduportal oraz MS Teams. W tym zakresie pracownicy otrzymali pełne wsparcie. Między innymi, w marcu 2020 r. pracownicy UP zostali zapoznani z listą zasobów i narzędzi dostępnych bezpłatnie za pośrednictwem Internetu, przydatnych w trakcie przygotowywania i prowadzenia zajęć w trybie zdalnym, a także przy tworzeniu prac naukowych. W kwietniu 2020 r. odbyło się na otwarte, bezpłatne szkolenie „Zdalne nauczanie z Microsoft Teams od podstaw”. Wszyscy pracownicy otrzymali materiały ze szkolenia. Odbywały się również webinaria/szkolenia dla kadry dydaktycznej z obsługi nowej platformy szkoleniowej EduPortal. Materiały szkoleniowe z zakresu obsługi tej platformy dostępne są dla każdego nauczyciela akademickiego, na stronie internetowej. Należy dodać, że na Wydziale prowadzony jest stały nadzór nad prowadzonymi zajęciami, prowadzonymi w każdej formie (stacjonarnej, hybrydowej i on-line). Obowiązek monitoringu bieżącej realizacji tych zajęć powierzono, zarządzeniem Rektora, kierownikom jednostek badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych.

Władze Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki wspierają i motywują pracowników do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. W latach 2017-2022, spośród pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku 6 osób uzyskało tytuł profesora, 8 osób stopień naukowy doktora habilitowanego, a 7 osób stopień naukowy doktora.

Co roku przyznawane są nagrody JM Rektora za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i całokształt dorobku. W obecnym roku akademickim nagrody JM Rektora otrzymało 14 nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku (9 osób za działalność naukową i 5 nagród za działalność organizacyjną). Ponadto Rektor UP przyznaje prestiżowe nagrody naukowe w 3 kategoriach: za publikację o największej liczbie cytowań, za publikację z największym IF oraz za badania aplikacyjne. W latach 2016-2022, wśród laureatów znaleźli się również pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku hipologia i jeździectwo.

Od 2017 roku przyznawana jest na UP w Lublinie nagroda projakościowa, dla 10% pracowników dyscypliny zootechnika i rybactwo, wg listy rankingowej przygotowywanej przez Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Głównej UP. Ranking uwzględnia sumaryczną punktację publikacji w czasopiśmie, materiałach konferencyjnych i monografiach (powyżej 70 punktów) pierwszych lub korespondencyjnych autorów przypisanych do dyscypliny, co najmniej w 50% czasu pracy.

Wsparciem dla pracowników jest również fundusz szkoleniowy Prorektora ds. Organizacji i Rozwoju Uczelni, na dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W latach 2017-2022 dofinansowano w ten sposób 27 szkoleń dla pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Hipologia i jeździectwo. W roku 2022 kolejnych 5 pracowników Wydziału prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku otrzymało dofinansowanie do zgłaszanych przez siebie szkoleń.

Pracownicy mogą korzystać z programu NAWA w celach szkoleniowych i dydaktycznych oraz programu ERASMUS+. Ponadto, od 2018 roku w ramach programu finansowanego z funduszy UE (Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie) 20 nauczycieli podnosiło swoje kompetencje w ramach dostępnych szkoleń, m.in.: z zakresu języka angielskiego, kreatywnych metod w edukacji, wykorzystania multimediiów w procesie dydaktycznym. W roku 2019 w ramach szkolenia zagranicznego „Masters of Didactics” organizowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa

Wyższego 7 pracowników Wydziału uczestniczyło w intensywnym szkoleniu na University of Groningen (Holandia), Ghent University (Belgia) i Aarhus University (Dania).

Uczelnia wspiera pracowników również w obszarze pozyskiwania środków finansowych na badania ze źródeł zewnętrznych poprzez zapewnienie im wsparcia formalno-prawnego i administracyjnego. Na Uczelni funkcjonuje Centrum Nauki UP w Lublinie, podlegające Prorektorowi ds. Nauki i współpracy z Zagranicą. Zadania Centrum Nauki obejmują m.in.: monitorowanie programów badawczych oraz przekazywanie jednostkom organizacyjnym Uczelni informacji o możliwości udziału w tych programach; udzielanie konsultacji merytorycznych dotyczących wytycznych do opracowania zarządzania projektem; pomoc w formalnym przygotowywaniu wniosków o projekty oraz innych dokumentów aplikacyjnych składanych do instytucji finansujących; wsparcie administracyjne realizacji projektu. Na pomoc w rozwoju naukowym nauczyciele akademicki mogą liczyć również ze strony Działu Komunikacji i Wymiany Akademickiej.

Istotnym elementem polityki kadrowej Uczelni, zgodnie z ustawą i statutem, jest okresowa ocena wszystkich nauczycieli akademickich. Uwzględniane są nie tylko osiągnięcia naukowe i organizacyjne, ale również dydaktyczne. Weryfikację informacji przeprowadza Komisja ds. Kadr i Oceny Nauczycieli. Nauczyciel akademicki podlega także ocenie bezpośredniego przełożonego oraz dziekana na podstawie hospitacji zajęć. Każdy nauczyciel akademicki ze stażem pracy do 5 lat jest hospitowany raz w roku akademickim; doktorant dwa razy w roku, pozostali nauczyciele raz na 4 lata. Hospitacje są dokumentowane na arkuszu hospitacji zgodnie z instrukcją.

Nauczyciele akademicki podlegają także ocenie studentów (proces reguluje instrukcja nr 5 dotycząca przeprowadzania ankietyzacji na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki). Studenci dokonują oceny nauczyciela akademickiego wypełniając anonimową ankietę w systemie „Wirtualny Dziekanat”. Po upływie terminu przeznaczanego na ocenę dziekan przekazuje wyniki ankiet kierownikowi jednostki i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Jeżeli istnieje konieczność kierownik jednostki podejmuje procedurę naprawczą. Kierownik jest zobowiązany do uwzględnienia wniosków z oceny prowadzącego zajęcia przy obsadzie zajęć dydaktycznych. Każdy pracownik ma dostęp do swojej oceny w systemie WD.

Na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki prowadzona jest polityka reagowania na konflikty, dyskryminację i przemoc oraz zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa (instrukcja nr 13). W razie zaistnienia konfliktu student osobiście lub za pośrednictwem starosty roku lub samorządu może poinformować opiekuna roku (w wyjątkowych wypadkach prodziekana), który podejmuje próbę rozwiązania sytuacji konfliktowej. Jeżeli działania są nieskuteczne opiekun powiadamia prodziekana Wydziału. Sytuacje konfliktowe, w których stronami są osoby prowadzące lub obsługujące kształcenie, mogą być zgłaszane osobiście lub pisemnie bezpośredniemu przełożonemu lub Dziekanowi Wydziału. Podejmowane są wówczas próby rozwiązania sytuacji konfliktowej na drodze polubownej. W przypadku ujawnienia sytuacji noszącej znamiona mobbingu lub molestowania seksualnego stosuje się procedurę określoną w zarządzeniu Rektora Uczelni (nr 1/2001) „w sprawie wprowadzenia Regulaminu przeciwdziałania mobbingowi i molestowaniu seksualnemu w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.” W ostatnich latach na kierunku hipologia i jeździectwo nie stwierdzono przypadku naruszenia tych procedur.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku hipologia i jeździectwo są zatrudnieni w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie jako podstawowym miejscu pracy. Posiadają aktualny, udokumentowany i znaczący dorobek naukowy. Szerokie spektrum badawcze pracowników zaangażowanych w proces kształcenia na ocenianym kierunku, w ramach dyscypliny zootechnika i rybactwo oraz ich dorobek naukowy stanowią gwarancję prawidłowej realizacji zajęć, osiągania przez studentów założonych efektów uczenia się, a zatem osiągania przez Uczelnię celów kształcenia. Nauczyciele akademicki, poza publikacjami naukowymi, są również autorami/współautorami licznych publikacji dydaktycznych wykorzystywanych w procesie kształcenia. Kadra posiada niekwestionowane kompetencje dydaktyczne, umożliwiające prawidłową realizację zajęć (zarówno w formie kontaktu bezpośredniego jak i z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość), w tym nabywanie przez studentów kompetencji inżynierskich i badawczych. Struktura kwalifikacji kadry, współczynnik dostępności dydaktycznej oraz obciążenia godzinowe umożliwiają prawidłową realizację zajęć/modułów zajęć. Nauczyciele akademicki podlegają systematycznej ocenie dokonywanej przez studentów. Każda forma oceny jest wykorzystywana przez władze Wydziału do doskonalenia procesu kształcenia. Wyniki ankiet stanowią także integralną część okresowej oceny pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych. Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale jest czytelna i mobilizująca. Transparentność polityki kadrowej sprzyja rozwojowi kadry, podnoszeniu kwalifikacji naukowych i kompetencji dydaktycznych. Polityka kadrowa obejmuje również procedury rozwiązywania konfliktów i prawidłowego reagowania na różne formy dyskryminacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Organizacja cyklicznych (co najmniej raz w roku, poza obowiązującym programem studiów) spotkań, wykładów, konsultacji studentów kierunku hipologia i jeździectwo z interesariuszami zewnętrznymi.

W bieżącym roku zajęcia prowadzone są przez: (1) Lubelski Związek Hodowców Koni (nt.: Liniowa ocena pokroju koni; Organizacja „ścieżki huculskiej”; Organizacja i zasady oceny i sędziowania kuców na czempionatach, ze szczególnym uwzględnieniem kuca Felińskiego; Organizacja i zasady oceny i sędziowania na czempionatach różnych ras i typów koni), (2) Lubelski Związek Jeździecki (konsultacje grupowe lub indywidualne nt. Zasady bezpiecznej jazdy konnej; Doskonalenie stylu jazdy konnej dostosowane do indywidualnych potrzeb jeźdźcy; Rodzaje i zasady uzyskiwania uprawnień Polskiego Związku Jeździeckiego), (3) przedstawicieli Firmy Soymax sp. Zoo (nt. Zasady żywienia specjalistycznego konia geriatrycznego; Dobór treningu wspomagany dietą dla koni starszych), (4) dystrybutorów sprzętu jeździeckiego (konsultacje nt.: Zasady doboru odpowiedniego sprzętu jeździeckiego; Dostosowanie rzędu jeździeckiego do indywidualnych potrzeb koni), (5) stajnie agroturystyczne (zajęcia terenowe oraz wykłady nt. Zasady i warunki powodzenia prowadzenia rekreacji jeździeckiej). Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakości kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

2. Wykorzystywanie wiedzy i doświadczenia interesariuszy zewnętrznych, specjalistów z zakresu hipologii i jeździectwa w realizacji modułów/wybranych zajęć, objętych programem studiów:

medycyna sportowa w jeździectwie (specjalista z zakresu medycyny sportowej), *przepisy jeździeckich konkurencji olimpijskich* (trener jeździectwa PZJ, sędzia z uprawnieniami do prowadzenia kursów sędziowskich, utytułowany zawodnik w konkurencji ujeżdżenie), *zaawansowane wyszkolenie jeździeckie* (dwie osoby - trener jeździectwa PZJ, sędzia z uprawnieniami do prowadzenia kursów sędziowskich, utytułowany zawodnik w konkurencji ujeżdżenie oraz sędzia międzynarodowy parajeździectwa), *historia hodowli i użytkowania koni* (doktor z nauk humanistycznych w zakresie archeologii i etnografii), *teoria i praktyka konkurencji skoki* (gospodarz toru z licencją PZJ), *użytkowanie koni w stylu western* (trener koni westernowych, zawodniczka klasy międzynarodowej w rejningu), *zasady wstępnego treningu koni* (utytułowana zawodniczka w konkurencji WKKW), *użytkowanie wyścigowe koni* (hodowca i trener koni wyścigowych, dżokej), *rasy i pokrój koni* (specjalista ds. hodowli Lubelskiego Związku Hodowców Koni). Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakości kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

3. Działalność kadry i studentów na rzecz społeczeństwa lokalnego: (1) prowadzenie szkółki Jeździeckiej przez pracowników w dniach wolnych od zajęć dydaktycznych (w 2022 r. - 85 zajęć, uczestniczyło 356 osób; w 2021 r. - 76 zajęć, uczestniczyło 248 osób; w 2020 r. - 56 zajęć, uczestniczyło 98 osób; w 2019 r. - 42 zajęcia, uczestniczyło 56 osób), (2) współpraca ze szkołami średnimi (a) VI LO w Lublinie rok szkolny 2019/2020 – prowadzenie przedmiotu *hipologia* dla uczniów klas I i II, (b) LO w Biłgoraju rok szkolny 2019/2020 – wykład pt. *użytkowanie rekreacyjne koni* dla klas III, (c) Zespół Szkół Leśnych w Biłgoraju rok szkolny 2019/2020 - zajęcia pt. *konie w środowisku wiejskim*, dla klas II i III, (d) Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju rok szkolny 2020/2021 - wykład pt.: *hodowla koni w Polsce*, dla klas II i III, (e) VI LO w Lublinie, rok szkolny 2020/2021 – prowadzenie przedmiotu *hipologia* dla uczniów klasy II, (f) Zespół Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu rok szkolny 2021/2022 - wykład pt.: *konie w agroturystyce*, dla klas II i III. Są to działania skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania, podnoszące jakości kształcenia. Spełniają warunki zapisane w Ustępie 3, pkt 2 załącznika nr 4 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dotyczące dobrych praktyk.

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie dysponuje infrastrukturą dydaktyczno-naukową adekwatną do potrzeb kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo oraz do prowadzenia badań naukowych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo. Są to sale wykładowe, seminaryjne, audytoryjne, laboratoryjne, językowe, a także stacje i gospodarstwa doświadczalne. Zajęcia odbywają się również w salach dydaktycznych innych jednostek organizacyjnych Uczelni, których pracownicy prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku oraz w salach ogólnouczelnianych. Studenci kierunku hipologia i jeździectwo mogą odbywać zajęcia w sali wykładowej Wydziału (100 miejsc), a także na salach wykładowych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, dwóch aulach wykładowych w budynku

„Agro I” oraz trzech specjalistycznych salach wykładowo-konferencyjnych (po 150 miejsc) w budynku „Agro II”. Wszystkie sale wykładowe są wyposażone w sprzęt audiowizualny, komputery z oprogramowaniem i dostępem do sieci Internet, ekrany, tablice, nagłośnienie, regulację oświetlenia, a część z nich jest klimatyzowana. Ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne oraz inne formy kształcenia prowadzone są także w laboratoriach i pracowniach specjalistycznych jednostek organizacyjnych Wydziału, wyposażonych w aparaturę specyficzną do rodzaju prowadzenia zajęć na kierunku hipologia i jeździectwo, m.in. w: laboratorium Katedry Biochemii i Toksykologii, laboratorium Instytutu Żywienia Zwierząt i Bromatologii, laboratorium Katedry Higieny Zwierząt i Zagrożeń Środowiska, laboratorium Katedry Hodowli i Ochrony Zasobów Genetycznych Bydła. Do prowadzenia zajęć wykorzystywane są również sale laboratoryjne innych jednostek organizacyjnych Uczelni, których pracownicy realizują zajęcia na kierunku, m.in. z chemii, anatomii, fizjologii. Zaplecze dydaktyczne w powiązaniu z liczbą studentów kierunku znacząco przekracza potrzeby prowadzenia zajęć o charakterze wykładowym, ćwiczeniowym oraz seminaryjnym.

Wszyscy studenci mogą korzystać z aparatury badawczej poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału, zarówno podczas realizacji prac dyplomowych, jak i w ramach badań naukowych lub realizacji projektów badawczych studenckich kół naukowych. Wyposażenie laboratoriów i pracowni badawczych jest nowoczesne i gwarantuje wykonywanie badań oraz prowadzenie dydaktyki na wysokim poziomie, co sprzyja jakości kształcenia studentów na kierunku o profilu ogólnoakademickim. Do dyspozycji studentów znajduje się specjalistyczna aparatura badawcza, m.in.: spektrofotometry (różnego typu i przeznaczenia), analizator biochemiczny, aparaty do elektroforezy, aparat do badania wytrzymałości materiałów Instron, sekwenator Genetic Analyzer 3100-Avant; systemy Fast Real Time PCR, termocyklery, komory laminarne, wytrząsarki typu Wortex; wirówki (różnego typu i przeznaczenia), automatyczna stacja do QIAcube (do automatycznej ekstrakcji kwasów nukleinowych), biofotometr (Eppendorf), dezintegratory tkanek, termomiksery z funkcją grzania i chłodzenia (Biosan), aparaty do elektroforezy poziomej, zamrażarki głębokiego mrożenia, dejonizatory, system do określania poziomu oddychania mitochondrialnego, mikroskop stereoskopowy; mikroskop odwrócony i inne, autoklawy, transluminator GeneDirex, chromatografy cieczone i gazowe, wytrząsarki i czytniki do płytek ELISA, spektrofotometr do pomiaru DNA, RNA i białek z mikroobjętości, cieplarki, mikrofalówki, wagi analityczne, zestaw do oznaczania i identyfikacji aminokwasów i peptydów Agilent 1260, aparat do oznaczania włókna surowego „Ancom”, ekstraktor tłuszczu 6-cio miejscowy, aparat do destylacji azotu „Velp UDK”. Należy zaznaczyć, że droga i unikatowa aparatura badawcza Uczelni jest zlokalizowana w Centralnym Laboratorium Badawczym, gdzie znajduje się m.in.: Pracownia Analizy Podstawowych Składników Odżywczych, Pracownia Mikroskopii Optycznej i Elektronowej. Z CLB mogą korzystać pracownicy i dyplomanci Uczelni, w tym kierunku hipologia i jeździectwo.

Studenci mogą korzystać ze specjalistycznej infrastruktury badawczej i związanego z nią oprogramowania po uprzednim przeszkoleniu przez pracowników oraz pod ich nadzorem i w godzinach ich pracy. Istnieje jednak możliwość dostępu studentów do laboratoriów naukowych poza godzinami pracy. Wówczas kierownicy jednostek, w których są realizowane prace dyplomowe i projekty upoważniają pracowników do opieki nad studentami. Osoby te są odpowiedzialne za pomoc w obsłudze urządzeń, udostępnianie sal itp. Najczęściej opiekę taką zapewniają promotorzy prac dyplomowych i/lub opiekunowie kół naukowych.

Zajęcia z języków obcych odbywają się w laboratoriach językowych Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji wyposażonych w sprzęt multimedialny. Do dyspozycji studentów jest 6 sal, o łącznej powierzchni 252 m², dla 1-24 osobowych grup studentów.

Zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się w nowoczesnych obiektach Centrum Sportowo-Rekreacyjnego. Do dyspozycji studentów są, m.in. sale gimnastyczne, siłownia, pływalnia.

Najistotniejszą jednak częścią bazy dydaktycznej wykorzystywaną w kształceniu na kierunku hipologia i jeździectwo, jest zaplecze Katedry Hodowli i Użytkowania Koni wraz z Ośrodkiem Jeździeckim oraz nowo uruchomiona Stacja Badawcza i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii.

Katedra Hodowli i Użytkowania Koni, wraz z Ośrodkiem Jeździeckim posiada dwie multimedialne sale dydaktyczne dla studentów i wewnętrzną bibliotekę. Katedra dysponuje specjalistycznym sprzętem i aparaturą pomiarową, m.in. miernikiem częstości i zmienności pracy serca HRV, miernikiem prędkości ruchu GPS, specjalistycznymi kamerami termowizyjnymi, programem do cyfrowej analizy ruchu oraz sprzętem zoometrycznym. Ośrodek Jeździecki składa się z pięciu boksowych budynków stojących, mogących łącznie pomieścić 72 konie, w tym dydaktyczne (własności Katedry Hodowli i Użytkowania Koni) i własności studentów UP w Lublinie. Boksy wyposażone są w automatyczne poidła, żłoby i lizawki solne. W każdym budynku znajduje się siodlarnia i paszarnia. Siodlarnie wyposażone są w wieszaki na siodła i ogłowia oraz specjalistyczne szafki na drobny sprzęt jeździecki. Do Ośrodka Jeździeckiego należy również Powozownia, w której przechowywane są m.in. trzy nowoczesne powozy sportowe (maratonówki), bryczki, nowoczesne i historyczne wozy konne, sanie i sulki. Komplety uprzęży do wszystkich rodzajów powozów konnych przetrzymywane są natomiast w szorowni. Katedra Hodowli i Użytkowania Koni dysponuje 33 końmi dydaktycznymi, w tym 13 końmi gorącokrwistymi, 14 kucami felińskimi oraz sześcioma mini-szetlandami. Konie i kuce użytkowane są wierzchowo, zaprzęgowo, jak również do hipoterapii, wołyżerki i hodowli. Do dyspozycji studentów przeznaczony jest kompletny sprzęt służący do jazdy wierzchem, do zaprzęgów, lonżowania i innych rodzajów treningu koni. Do użytku studentów jest też zestaw przeszkód parkurowych i szranki do ustawienia czworoboku. Praktyczne zajęcia prowadzone są w stajniach, na dwóch krytych ujeżdżalniach o powierzchni 935m² (z lustrami do korekty dosiadu) i 612m², otwartej ujeżdżalni o powierzchni ponad 1500 m² (wszystkie ujeżdżalnie z systemowym podłożem jeździeckim i automatycznym nawilżaniem). Do Ośrodka Jeździeckiego należą również wybiegi i pastwiska. Na terenie znajduje się 10 piaszczystych padoków o łącznej powierzchni 0,67 ha oraz ponad 3 ha pastwisk podzielonych na 12 kwater. Ośrodek Jeździecki UP w Lublinie posiada certyfikację Polskiego Związku Jeździeckiego i certyfikat PTTK w zakresie szkolenia kadr. Na jego terenie organizowane są egzaminy na odznaki jeździeckie, regionalne zawody w skokach przez przeszkody oraz Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w Skokach przez Przeszkody i Ujeżdżeniu. Przeprowadzane są także liczne seminaria, konferencje oraz szkolenia. Ośrodek współpracuje z Lubelskim Związkiem Hodowców Koni w zakresie organizacji imprez hodowlanych. Ponadto, na jego terenie uruchomione są dwie ekologiczne ścieżki edukacyjne. Etapy ścieżek znajdują się nie tylko przy koniach i infrastrukturze hipicznej, ale też przy zagrodach i wybiegach dla kóz, bydła i alpaka.

We wrześniu 2022 roku oddano do użytkowania budynek będący główną częścią inwestycji o nazwie Stacja Badawcza i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii. W skład budynku wchodzi kryta ujeżdżalnia o wymiarach ponad 2400 m² (wymiaru umożliwiające organizację halowych zawodów jeździeckim rangi międzynarodowej) z systemowym podłożem jeździeckim, dwie multimedialne sale wykładowe z przeszkloną ścianą z widokiem na ujeżdżalnię, stajnia boksowa dla 20 koni z pomieszczeniami towarzyszącymi i strefa SPA dla koni (m.in. hydrobieżnia, solarium, płyta wibrująca, gabinet masażu), szatnie, siodlarnie). Budynek ten powstał w ramach I etapu wspomnianej inwestycji, która w kolejnym kroku będzie poszerzona o sztucznie oświetlony hipodrom o wymiarach ponad 3500 m² (wymiaru umożliwiające organizację otwartych zawodów jeździeckim rangi międzynarodowej), zadaszony lonżownik i zadaszoną karuzelę boksową.

Należy podkreślić, że Wydział posiada dwie inne stacje dydaktyczno-badawcze: Stację Dydaktyczno-Badawczą Zwierząt Drobnych im. Laury Kaufman w Felinie (wyposażoną w nowoczesną wychowalnię drobiu, kurnik, przepiórkarnię i pasiekę) oraz Stację Dydaktyczno-Badawczą Małych Przeżuwaczy im. T. Efnery w Bezku (wyposażoną w cztery budynki owczarni oraz terenowe laboratorium analiz mięsa, mleka i wełny). Uczelnia dysponuje również czterema gospodarstwami doświadczalnymi, z których dwa mogą stanowić bazę dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo. To bogate zaplecze stanowi m.in. bazę badawczo-dydaktyczną umożliwiającą realizację zajęć terenowych, praktyk studenckich, a także badań naukowych, m.in. w ramach prac dyplomowych czy działalności studenckich kół naukowych.

Studenci kierunku hipologia i jeździectwo mają nieograniczony dostęp do zasobów bibliotecznych znajdujących się w Bibliotece Głównej UP w Lublinie, zlokalizowanej na terenie kampusu. BG UP gromadzi literaturę polską i zagraniczną związaną z profilem prac naukowych pracowników i studentów oraz kierunkami kształcenia. Tematycznie księgozbiór obejmuje szeroko pojęte nauki rolnicze, w tym hipologię i jeździectwo. Księgozbiór liczy ok. 390 000 woluminów książek, czasopism i zbiorów specjalnych. Poprzez udział w licznych konsorcjach bibliotek naukowych, BG ma dostęp do pełnych tekstów kilkunastu tys. tytułów książek i czasopism z komputerów podłączonych do serwerów UP lub dostępnych po zalogowaniu. Zasoby BG są udostępniane na miejscu w czytelni, są wypożyczane za pośrednictwem wypożyczalni, w drodze wypożyczeń międzybibliotecznych oraz przez zdalny dostęp do baz danych, książek i czasopism elektronicznych. Wypożyczanie zbiorów bibliotecznych odbywa się na podstawie ważnej elektronicznej legitymacji studenckiej lub karty bibliotecznej. W ramach Biblioteki funkcjonują: Oddział Gromadzenia, Opracowywania i Automatyzacji, Oddział Informacji Naukowej, Oddział Udostępniania i Przechowywania Księgozbioru, Oddział Wolnego Dostępu do Zbiorów, służące pracownikom i studentom fachową pomocą. Do 2020 roku Biblioteka Główna użytkowała zintegrowany system biblioteczny VTLS/Virtua, a od 2020 r. wdrożono system Koha, który umożliwia pracownikom i studentom korzystanie z katalogu komputerowego, z dowolnego miejsca na świecie. BG udostępnia następujące bazy bibliograficzno-bibliometryczno-abstraktowe: CAB Abstracts, Scopus, Web of Science, Journal Citation Reports oraz pełnotekstowe: Serwis EMIS, Science Direct, Elsevier, Springer, Wiley, Oxford, Knovel, American Chemical Society, Publications, BazaBioOne, Serwis EBSCOhost, Wydawnictwo Cambridge.

Księgozbiór BG jest na bieżąco aktualizowany. Rady programowe kierunków studiów i prodziekani kierunków wskazują niezbędne pozycje do aktualizacji księgozbioru (braki lub pożądane z punktu widzenia jakości kształcenia nowości wydawnicze).

Studenci kierunku hipologia i jeździectwo mogą korzystać z ponad 500 tytułów książek w języku polskim i angielskim. Mają dostęp do specjalistycznego księgozbioru, w tym: pozycji zalecanych w sylabusach jako obowiązkowe i/lub uzupełniające.

Wstęp do wypożyczalni i czytelni jest wolny w czasie jej funkcjonowania, od poniedziałku do piątku w godz. od 8:00 do 17:00, a w sobotę od godz. 9.00 do 14.00.

W BG są katalogowane na bieżąco, w systemie komputerowym, prace doktorskie, magisterskie, inżynierskie i licencjackie. Biblioteka posiada własną stronę internetową umożliwiającą przeszukiwanie wszystkich zasobów biblioteki.

Biblioteka jest doskonale dostosowana dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Budynek Biblioteki wyposażony jest w windę, podjazdy, platformy oraz sanitariat dla osób z niepełnosprawnościami umiejscowiony na parterze. W budynku Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie znajduje się również specjalnie przygotowane miejsca - stanowiska komputerowe, wyposażone w drukarkę, lupę powiększającą. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z funkcji

kontrastowania strony czy funkcji powiększania czcionki. Zapewniona jest całkowita zgodność infrastruktury bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP.

Od 2020 roku istnieje możliwość skorzystania ze wsparcia asystenta dydaktycznego. Pomoc asystenta obejmuje: pomoc w funkcjonowaniu na uczelni a także poza nią, student ubiegający się o taką pomoc zgłasza potrzebę w biurze ds. osób z niepełnosprawnościami. Osoba będąca asystentem zobowiązana jest do uczestnictwa w procesie kształcenia osoby z niepełnosprawnościami (zajęcia praktyczne lub laboratoryjne, wykłady, oraz inne przewidziane na danym kierunku studiów, pomocy w notowaniu, pozyskiwaniu materiałów dydaktycznych oraz dotarciu na zajęcia i powrotu z nich do miejsca zamieszkania.

Należy stwierdzić, że studentom zapewniono komfortowe warunki do korzystania z zasobów bibliotecznych i czytelni (w sposób tradycyjny i cyfrowy). Dotyczy to, m.in. liczby, wielkości, układu pomieszczeń, liczby stanowisk komputerowych, specjalistycznego oprogramowania.

Większość zajęć odbywa się w budynkach wolnych od barier architektonicznych. Są one wyposażone w podjazdy, windy, platformy oraz sanitariaty dla osób z niepełnosprawnościami. Studenci mogą korzystać z urządzeń wspomagających na zajęciach oraz egzaminach np. dyktafonów, notebooków, powiększalników, lub powiększających dostępnych w wypożyczalni sprzętu technicznego prowadzonej przez osobę zatrudnioną na stanowisku ds. osób z niepełnosprawnościami. Należy zaznaczyć, że na Wydziale jest powołany Koordynator ds. studentów z niepełnosprawnościami, którego rolą jest m.in. pomoc tym osobom w trakcie rekrutacji na studia, pośredniczenie w kontaktach z pracownikami dydaktycznymi i administracyjnymi, a ponadto pomoc i mobilizacja do aktywności w życiu Uczelni. Informacje nt. różnych form wsparcia studentów z niepełnosprawnością znajdują się na stronie internetowej Uczelni.

Studenci kierunku hipologia i jeździectwo pozytywnie ocenili dostępność do zasobów bibliotecznych jak i warunki korzystania z wypożyczalni i czytelni, a także system funkcjonowania biblioteki, w tym Oddziału Informacji Naukowej.

We wszystkich salach dydaktycznych, laboratoriach, pracowniach i innych pomieszczeniach, gdzie odbywają się zajęcia lub przebywają studenci (np. biblioteka, czytelnia) znajdują się informacje o obowiązujących w danym pomieszczeniu zasadach BHP. Aparatura oznakowana jest piktogramami, a odczytniki wraz z kartami charakterystyk są przechowywane w zabezpieczonych szafach, oznaczonych właściwymi piktogramami. Materiał biologiczny, odpowiednio opisany znajduje się w lodówkach/zamrażarkach, do których nie mają dostępu studenci. Drzwi sal, w których znajdują się apteczki, oznaczone są właściwymi piktogramami.

Uczelnia oferuje studentom szeroki dostęp do usług informatycznych, a informacja na temat dostępności usług IT dla studentów znajduje się na stronie internetowej. Studenci mają dostęp do bezprzewodowej sieci komputerowej (na uczelni oraz w Domach Studenckich). Mogą korzystać z platformy e-learningowej EduPortal oraz platformy MS Teams. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość umożliwia interakcję synchroniczną i asynchroniczną między studentami, w tym studentami z niepełnosprawnościami, a nauczycielami akademickimi. Dla studentów dostępne są również specjalistyczne oprogramowania niezbędne do zajęć np. Statistica v.13.3; programy komputerowe do analizy częstości i zmienności pracy serca koni - PolarProTrainer5 i Polar Flow; komputerowe programy żywieniowe: HYBRIMIN® Futter 5 oraz OptiPasz stosowane w realizacji modułu Żywnienie koni. Dzięki technologii informatycznej możliwe jest korzystanie ze źródeł dostępnych on-line, zarówno w trakcie zajęć jak i prowadzenia badań oraz wykonywania pracy dyplomowej.

Baza dydaktyczno-naukowa Wydziału jest monitorowana w sposób ciągły. Za funkcjonalność i stan techniczny tej infrastruktury odpowiada dziekan Wydziału oraz kierownicy jednostek organizacyjnych. Nie mniej odpowiedzialność spoczywa na wszystkich pracownikach i studentach korzystających z danej aparatury, pomieszczeń laboratoryjnych i sal dydaktycznych. Okresowo dokonywany jest przegląd pomieszczeń laboratoryjnych, dydaktycznych oraz wyposażenia technicznego z udziałem interesariuszy wewnętrznych (nauczycieli akademickich i studentów). Wyniki okresowych przeglądów, są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz wyposażenia technicznego pomieszczeń i środków dydaktycznych.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie oraz Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki dysponują bardzo dobrą infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo. Właściwa ilość, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, a także laboratoriów naukowo-badawczych, Ośrodka Jeździeckiego oraz Stacji Badawczej i Ośrodka Dydaktyczno-Szkoleniowego Jeździectwa i Hipoterapii, a także dostęp do Stacji Dydaktyczno-Badawczych i Gospodarstw doświadczalnych dowodzą, że warunki, w których prowadzona jest dydaktyka są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz są adekwatne do warunków przyszłej pracy zawodowej. Infrastruktura dydaktyczno-naukowa umożliwia prawidłową realizację zajęć oraz samodzielne wykonywanie czynności badawczych, co ułatwia studentom przygotowanie się do prowadzenia działalności naukowej (na studiach pierwszego stopnia) oraz prowadzenia działalności naukowej (na studiach drugiego stopnia). Uczelnia oferuje studentom kierunku hipologia i jeździectwo szeroki dostęp do usług informatycznych, m.in. platformy e-learningowej EduPortal, platformy MS Teams oraz programów specjalistycznych. Studenci kierunku hipologia i jeździectwo mają nieograniczony dostęp do bogatych zasobów Biblioteki Głównej UP w Lublinie (gromadzonych w formie tradycyjnej jak i elektronicznej). Biblioteka mieści się w nowoczesnym obiekcie, położonym w centrum kampusu. Gromadzi literaturę związaną z profilem badań naukowych pracowników oraz kierunkami kształcenia, w tym na kierunku hipologia i jeździectwo. Studenci ocenianego kierunku mają dostęp do specjalistycznego księgozbioru, w tym: pozycji zalecanych w sylabusach jako obowiązkowe i/lub uzupełniające. Studentom udostępnia się również materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej, w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, dostępne także dla studentów z niepełnosprawnością. Większość obiektów Uczelni, w tym budynek Biblioteki Głównej są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Za infrastrukturę dydaktyczną, w tym wykorzystywaną w kształceniu na odległość oraz infrastrukturę naukową, wyposażenie techniczne pomieszczeń, aparaturę badawczą i specjalistyczne oprogramowanie odpowiada dziekan Wydziału. Stan bazy dydaktycznej i naukowej jest monitorowany w sposób ciągły oraz okresowy. W proces bieżącej kontroli włączeni są interesariusze wewnętrzni. Wyniki oceny infrastruktury dydaktycznej, naukowej oraz zasobów bibliotecznych i informacyjnych są wykorzystywane do jej doskonalenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Rozwijanie i doskonalenie zaplecza do kształcenia studentów kierunku hipologia i jeździectwo w warunkach zgodnych z potrzebami procesu nauczania i uczenia się i adekwatnymi do warunków przyszłej pracy zawodowej oraz pozyskiwanie środków finansowych na ten cel ze źródeł zewnętrznych. W ramach tych działań wyremontowano i unowocześniono Ośrodek Jeździecki oraz wybudowano i uruchomiono najnowocześniejszą w Polsce Stację Badawczą i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii. Jest to zaplecze wzorcowe do prowadzenia dydaktyki, a także badań naukowych na kierunku hipologia i jeździectwo. Ośrodek Jeździecki posiada Certyfikację Polskiego Związku Jeździeckiego II kategorii oraz Certyfikat Ośrodka Współpracującego w zakresie szkolenia kadr Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK. Skuteczność w pozyskiwaniu środków na rozwój bazy dydaktycznej i jej doskonalenie to dobra praktyka, godna naśladowania, sprzyjająca doskonaleniu jakości kształcenia.

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Pracownicy współpracują ze związkami hodowców oraz przedsiębiorstwami sektora związanego z rolnictwem oraz hodowlą i użytkowaniem koni np.. związki hodowców koni, sklepy jeździeckie oraz innymi przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Uchwałą Rady Wydziału w 2017 r. powołano Radę Interesariuszy. Jej zadaniem jest m.in. wspieranie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w tym: opiniowanie efektów uczenia się i programów kształcenia, monitorowanie funkcjonowania programów kształcenia oraz analiza i wymiana doświadczeń w tym zakresie, wdrażanie opinii na temat tematyki prac dyplomowych i prowadzonych badań w odniesieniu do potrzeb rynku pracy, opiniowanie miejsc odbywania praktyk przez studentów, wspieranie w trakcie organizowania konferencji, warsztatów, praktyk dla studentów - do podniesienia jakości kształcenia. Interesariusze podejmują się również prowadzenia konsultacji na polu hodowli koni, sportu jeździeckiego, żywienia koni, itp.

Członkami Rady są przedstawiciele gospodarstwa agroturystycznego o specjalizacji konnej, związków jeździeckich, Lubelskiego Związku Jeździeckiego, sklepu jeździeckiego, Związku Hodowców Koni Ras Zimnokrwistych, Polskiego Związku Hodowców Koni. Jest to zgodne z dyscypliną, do której przypisany jest kierunek. Współpracę z interesariuszami zewnętrznymi reguluje instrukcja dotycząca Współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w tworzeniu oraz doskonaleniu efektów uczenia się.

Rada Programowa kierunku informuje interesariuszy o planowanych zebraniach, które odbywają się stacjonarnie, zdalnie lub hybrydowo, tak, aby zapewnić zainteresowanym możliwość udziału. Współpraca jest prowadzona systematycznie, co najmniej 2-3 razy do roku. Spotkania z zespołem ekspertów odbywają się w zależności od potrzeb, jednak w każdym roku organizowane są spotkania

dotyczące aktualizacji programu studiów i efektów uczenia się, a także w sprawie zatwierdzenia tematów prac dyplomowych oraz ich dodatkowej weryfikacji. Konsultacje przeprowadzone mogą być w formie: wywiadów czy spotkań seminaryjnych, konferencji. Z przeprowadzonych konsultacji osoba prowadząca, sporządza sprawozdanie co regulują odpowiednie przepisy. Harmonogram spotkań oraz sprawozdania zostały dostarczone przez zespół do wglądu.

Przykładem modyfikacji programu studiów, dzięki sugestiom Rady Interesariuszy, jest wprowadzenie zajęć: *podstawy sędziowania zawodów jeździeckich i technologie w chowie i hodowli koni*. Przykładami realizacji programu studiów ze współpracą z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jest udział studentów w realizacji i nadzorze przebiegu próby dzielności dla koni huculskich „Ścieżka huculski” organizowanej w SO Białka przez Lubelski Związek Hodowców Koni. Podobnie jak zaangażowanie studentów w organizację VII Ogólnopolskiego Cempionatu Hodowlanego Kuców. Kolejnym przykładem jest organizacja odbywających się corocznie Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego w Skokach przez Przeszkody. Studenci mogą poszerzyć swoją wiedzę w ramach takich zajęć jak *organizacja imprez jeździeckich czy infrastruktura i zarządzanie ośrodkami utrzymującymi koni*. Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego prowadzi zajęcia dla studentów. Przykłady tematów omawianych, przedstawianych na zajęciach przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego to: przepisy jeździeckich konkurencji olimpijskich, zaawansowane wykształcenie jeździeckie, historia hodowli i użytkowania koni, teoria i praktyka konkurencji skoki, użytkowanie koni w stylu western, zasady wstępnego treningu koni, użytkowanie wyścigowe koni

Dodatkowo studenci spotykają się z interesariuszami zewnętrznymi podczas szkoleń, o których są informowani najczęściej za pomocą mediów społecznościowych lub poprzez starostów roczników. Przykłady takich tematów szkoleń to: liniowa ocena pokroju koni, zasady bezpiecznej jazdy konnej, zasady żywienia specjalistycznego konia geriatrycznego, zasady doboru odpowiedniego sprzętu jeździeckiego, zasady i warunki powodzenia prowadzenia rekreacji jeździeckiej.

Działalność popularyzatorska prowadzona przez studentów kierunku, odbywa się na rzecz społeczeństwa. Są to: półkolonie (od 6 lat), szkoła jeździecka (od 3 lat), Lubelski Festiwal Nauki (18 edycji), zawody jeździeckie i czempionaty, współpraca ze szkołami średnimi. Dla Ośrodka Jeździeckiego przy wydziale otrzymano nagrody i wyróżnienia tj wyróżnione w plebiscycie Orły Aktywności Fizycznej w latach:2019, 2020 i 2021, uzyskanie Certyfikatu Polskiego Związku Jeździeckiego II kategorii oraz Certyfikatu Ośrodka Współpracującego w zakresie szkolenia kadr Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK

W roku akademickim 22/23 nastąpiło otwarcie Stacji Badawczej i Ośrodka Dydaktyczno-Szkoleniowego Jeździectwa i Hipoterapii. Obiekt służy wszystkim, którzy cenią i wykorzystują konie do różnych celów, od sportowych, edukacyjnych poprzez terapeutyczne i rekreacyjne.

To wszystko świadczy, że współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera zróżnicowane formy.

Prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Przykładami modyfikacji planów studiów przeprowadzonych w wyniku współpracy Rady Programowej kierunku z interesariuszami zewnętrznymi są nowe, wprowadzane przedmioty, ja i liczne przesunięcia w liczbie godzin przedmiotów i kolejności ich realizowania.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Współpraca z otoczeniem prowadzona jest systematycznie i przybiera zróżnicowane formy, adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Jednym z priorytetów kształcenia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, wpisującym się w strategię Uczelni i koncepcję kształcenia, jest współpraca międzynarodowa w obszarze naukowo-dydaktycznym, w celu wszechstronnego przygotowania studentów do konkurowania na międzynarodowym rynku pracy. Polityka Uczelni i Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki umożliwia i wspiera międzynarodową mobilność nauczycieli akademickich i studentów kierunku hipologia i jeździectwo.

Na studiach pierwszego i drugiego stopnia studenci uczestniczą w obowiązkowych zajęciach z wybranego języka obcego (do wyboru: język angielski, niemiecki, francuski, rosyjski), prowadzonych przez specjalistów z Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji. Nauczanie języka obcego ma na celu podniesienie kompetencji językowych w zakresie słownictwa ogólnego i specjalistycznego, rozwijanie umiejętności poprawnej komunikacji w środowisku zawodowym oraz przekazanie wiedzy niezbędnej do stosowania zaawansowanych struktur gramatycznych oraz technik pracy z obcojęzycznym tekstem źródłowym. Na studiach pierwszego stopnia zajęcia trwają trzy semestry (105 godzin), a na studiach drugiego stopnia jeden semestr (30 godzin). Kurs językowy na studiach pierwszego stopnia kończy się egzaminem poświadczającym znajomość języka na poziomie B2, a na studiach drugiego stopnia na poziomie B2+, zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego. Zaliczenie lektoratu z języka obcego jest możliwe również na podstawie posiadanego certyfikatu językowego. Wymagania odnośnie przedmiotowych efektów uczenia się podane są w sylabusach. Należy podkreślić, że w procesie przygotowywania prac dyplomowych obligatoryjnie

wymagana jest znajomość języka obcego podczas opracowywania przeglądu piśmiennictwa i dyskusji uzyskanych wyników.

Uczelnia stwarza możliwość podnoszenia umiejętności językowych, zarówno przez studentów, jak i pracowników, na specjalistycznych kursach, np. kursie przygotowującym do egzaminu z języka technicznego przeprowadzanego przez MONDIALE, w 100-godzinny kurs przygotowujący do egzaminu TELC (The European Language Certificate) z języka angielskiego lub niemieckiego (na poziomach: B1, B2, C1), kursach doszkalających do Egzaminu Centralnego z języków: angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego (A1-C1). Uczelnia umożliwia również obcokrajowcom studiującym na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie bezpłatne kursy języka polskiego.

Proces umiędzynarodowienia kształcenia jest realizowany także przez wymianę studencką, w ramach programów stypendialnych, głównie programu Erasmus+. Program ten umożliwia, oprócz odbycia części studiów za granicą, również odbycie zagranicznej praktyki zawodowej, a także promuje mobilność pracowników, stwarza liczne możliwości udziału w projektach, we współpracy z partnerami zagranicznymi. Studenci kierunku hipologia i jeździectwo mogą studiować na ponad 100 uczelniach partnerskich, z którymi Uczelnia ma podpisane umowy w zakresie studiów wymiennych. Lista uczelni partnerskich jest publikowana na stronie www.Uczelni. Na stronie internetowej Uczelni znajdują się również szczegółowe informacje dotyczące programu ERASMUS+ m.in. warunków naboru na studia wymienne oraz dokumenty aplikacyjne (instrukcja: Zasady rekrutacji i realizacji wyjazdów studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na część studiów w roku 2020/21). Należy zaznaczyć, że studenci zamierzający wyjechać za granicę w ramach programu ERASMUS+ mają na Uczelni wsparcie językowe na platformie Online Linguistic Support (OLS). Po wstępnej ocenie umiejętności danego uczestnika, na platformie OLS zostają przyznane/udostępnione kursy językowe, które umożliwiają studentom podnoszenie swoich kompetencji językowych.

Uczelnia zapewnia wsparcie, również finansowe, studentom z niepełnosprawnościami, którzy chcą uczestniczyć w wymianie międzynarodowej. Umożliwia to projekt: Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, w ramach PO WER. Studenci posiadający prawo do otrzymywania stypendium socjalnego, są uprawnieni do otrzymywania z budżetu PO WER dodatkowego stypendium w kwocie 200 EUR na każdy miesiąc pobytu za granicą.

Kompleksowym wsparciem umiędzynarodowienia zajmuje się Biuro Wymiany Akademickiej (BWA), podlegające Prorektorowi ds. organizacji i rozwoju. BWA organizuje wyjazdy studentów (na studia zagraniczne, praktyki i staże absolwenckie) oraz przyjazdy studentów z zagranicznych uczelni w celu odbycia części studiów w UP w Lublinie. Ponadto, wspiera pracowników Uczelni wyjeżdżających za granicę w celach szkoleniowych, dydaktycznych oraz pracowników uczelni zagranicznych przyjeżdżających w celach naukowych lub dydaktycznych.

Z Biurem Wymiany Akademickiej ściśle współpracuje powołany na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki Koordynator ds. współpracy międzynarodowej. Jego głównym zadaniem jest wspieranie studentów i nauczycieli akademickich w procesie umiędzynarodowienia kształcenia. Koordynator przeprowadza wśród studentów kierunku nabór na studia wymienne w ramach programu Erasmus+ oraz nabór ciągły na praktyki zagraniczne. Pomaga również w szerokim zakresie studentom z zagranicy chcących przyjechać na Wydział w celach dydaktycznych lub na praktykę. Szczegółowe zadania określa instrukcja w sprawie monitorowania wymiany krajowej i międzynarodowej związanej ze studiami i praktykami na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki.

Pomimo dogodnych warunków stworzonych przez Uczelnię i Wydział oraz wspierania mobilności międzynarodowej, studenci kierunku hipologia i jeździectwo wykazują niewielką aktywność w korzystaniu z możliwości wzbogacenia swoich kwalifikacji w procesie umiędzynarodowienia

kształcenia. W analizie SWOT Uczelnia przyznaje, że jej słabą stroną stanowi niski stopień wykorzystania przez studentów możliwości kształcenia za granicą. W ostatnich 6 latach tylko czworo studentów ocenianego kierunku skorzystało z wymiany międzynarodowej w ramach Programu Erasmus+. Żaden student kierunku hipologia i jeździectwo nie odbył praktyki zagranicznej (2017-2022). Natomiast zauważalny jest wzrost zainteresowania studentów z zagranicy studiowaniem oraz odbywaniem praktyk na kierunku hipologia i jeździectwo. Od roku akademickiego 2017/2018 siedmiu studentów z zagranicy (Włochy, Turcja, Chorwacja, Portugalia, Grecja) skorzystało z oferty dydaktycznej ocenianego kierunku. Należy zaznaczyć, że na kierunku hipologia i jeździectwo studiuje aktualnie 10 osób z zagranicy (7 z Ukrainy i 3 z Białorusi).

Istotnym ogniwem w systemie umiędzynarodowienia kształcenia jest wymiana kadry naukowo-dydaktycznej realizującej zajęcia na kierunku hipologia i jeździectwo z uczelniami zagranicznymi, zarówno w celach naukowych jak i dydaktycznych. W latach 2017-2022 pracownicy Wydziału odbyli 105 wyjazdów zagranicznych, w tym z 51 wyjazdów ramach programu Erasmus+ (11 w celach dydaktycznych i 40 w celach szkoleniowych). Wśród wyjeżdżających nauczycieli było 11 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Wymiernym efektem podniesienia jakości kształcenia, wynikającym z wyjazdów zagranicznych nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku oraz doświadczeń z partnerami zagranicznymi, jest oferta przedmiotów dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo realizowanych w języku angielskim, m.in.: *Horse biomechanics* (przedmiot do wyboru 4, dla studentów pierwszego stopnia); *Digital image analysis in the evaluation of horses* (przedmiot do wyboru 4, dla studentów pierwszego stopnia); *Theory and practice in eventing* (przedmiot do wyboru 3, dla studentów pierwszego stopnia); *Theory and practice in endurance discipline* (przedmiot do wyboru 3, dla studentów pierwszego stopnia); *Fur animals breeding and management* (przedmiot do wyboru 1, dla studentów drugiego stopnia); *Bee breeding* (przedmiot do wyboru 1, dla studentów drugiego stopnia). Należy zaznaczyć, że w roku akademickim 2018/2019 (tylko na jeden rok akademicki), w ramach kierunku hipologia i jeździectwo została uruchomiona specjalność *Horse usage* (na studiach stacjonarnych drugiego stopnia), której absolwenci opuścili mury uczelni w semestrze letnim roku akademickiego 2019/20.

W latach 2017-2022 na Wydziale przebywało 9 pracowników naukowych z uczelni zagranicznych. Profesor wizytujący z Agricultural University of Iceland, prowadził zajęcia dydaktyczne z zakresu wykorzystania zwierząt w ochronie środowiska (60 godzin, 2018/2019), a w roku 2020/2021 profesor z Lithuanian University of Health Sciences, zrealizował w trybie on-line blok 60 godzin zajęć dydaktycznych głównie w dyscyplinie zootechnika i rybactwo, w ramach przedmiotów zakresem obejmujących problematykę zwierząt w środowisku i gospodarce. W wykładach tych uczestniczyli również studenci kierunku hipologia i jeździectwo. Wykłady z zakresu hodowli zwierząt, ich potencjału genetycznego, żywienia oraz najczęściej występujących problemów zdrowotnych w hodowli prowadzili również pracownicy uczelni zagranicznych z Czech, Turcji, Egiptu i Litwy, współpracujący z pracownikami Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. W wykładach tych uczestniczyli również studenci ocenianego kierunku. Uczestnictwo studentów i doktorantów w wykładach i seminariach prowadzonych na Wydziale/Uczelni przez gości z zagranicy jest również skuteczną formą umiędzynarodowienia kształcenia.

W ramach programu „Mistrzowie Dydaktyki” (Podniesienie kompetencji kadry akademickiej Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki w zakresie stosowania nowoczesnych, innowacyjnych metod dydaktycznych) 7 pracowników naukowo-dydaktycznych uczestniczyło w 10-15 dniowych szkoleniach na wybranych renomowanych uczelniach europejskich (m.in. University of Groningen, Holandia; Ghent University, Belgia i Aarhus University, Dania).

W ramach programu „Welcome to Poland”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (projekt: Podniesienie kompetencji kadry akademickiej i administracyjnej oraz potencjału instytucjonalnego w przyjmowaniu osób z zagranicy przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie), były organizowane bezpłatne kursy języka angielskiego. Z oferty skorzystało 15 nauczycieli akademickich Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (2018-2021).

Wymiana międzynarodowa pracowników naukowo-dydaktycznych UP w Lublinie jest wspierana, również finansowo m.in. ze środków projektu „PROM (Międzynarodowa wymiana stypendialna doktorantów i kadry akademickiej), finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA).

Wydział prowadzi bieżący i okresowy monitoring procesu umiędzynarodowienia kształcenia (zgodnie z procedurą - instrukcja nr 14). Wymiernym efektem działań korygujących/doskonających podjętych w wyniku prowadzonej ewaluacji stopnia umiędzynarodowienia kształcenia jest rozszerzenie oferty kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo (również dla studentów z międzynarodowej wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus+), o takie przedmioty prowadzone w języku angielskim, jak np.: *Natural horsemanship; Recreation and tourism with horse; Theory and practice of jumping; Horse biomechanics; Physiology of effort and boil. regeneration of horses; Theory and practice of eventing; equestrian rules; Theory and practice of dressage; Advanced techniques of riding; Horse identification and documentation*. W proces monitoringu włączeni są: Dziekan Wydziału (Przewodnicząca Kolegium Wydziału, Przewodnicząca Rady Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo), Koordynator ds. współpracy międzynarodowej oraz uczelniane Biuro Współpracy Międzynarodowej. Ocena dokonywana jest corocznie, a jej podstawę stanowi sprawozdanie z działalności międzynarodowej (dydaktycznej i badawczej) przedstawiane przez koordynatora, na podstawie materiałów własnych i z BWM. Dokumentację w tym zakresie gromadzi Koordynator ds. współpracy międzynarodowej, Dziekanaty i Biuro Wymiany Akademickiej. Ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację odbywa się raz w roku. Dane dotyczące liczby i zakresu wjazdów nauczycieli akademickich Wydziału oraz studentów w ramach projektów międzynarodowych są przedstawiane i dyskutowane podczas obrad Rady Programowej kierunku i Kolegium Wydziału. Wnioski wynikające z tych analiz stanowią podstawę do działania władz Wydziału, w celu intensyfikacji procesu umiędzynarodowienia kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie zostały stworzone sprzyjające warunki do umiędzynarodowienia procesu kształcenia w celu wszechstronnego przygotowania studentów do konkurencji na międzynarodowym rynku pracy. Wypracowany na Uczelni system umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest zgodny z koncepcją i założonymi celami kształcenia, na studiach pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku hipologia i jeździectwo. Elementami systemu są, m.in.: obowiązkowy kurs nauki języka obcego (na poziomie B2 i B2+ zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego, odpowiednio na studiach pierwszego i drugiego stopnia), oferta studiów w języku angielskim, wymóg wykorzystywania piśmiennictwa obcojęzycznego w pracach

dyplomowych, możliwość realizowania programów wymiany studenckiej, możliwość uczestniczenia w wykładach, seminariach prowadzonych przez przedstawicieli uczelni i instytucji zagranicznych, możliwość wyjazdów pracowników i przyjazdów przedstawicieli uczelni zagranicznych, realizacja międzynarodowych projektów badawczych i organizacja międzynarodowych konferencji naukowych. Aktywność międzynarodowa, zarówno nauczycieli akademickich jak i studentów, jest promowana i wspierana. Władze Wydziału monitorują i dokonują okresowej oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, a wnioski wykorzystują w celu intensyfikacji aktywności międzynarodowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów ocenianego kierunku na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie w procesie uczenia się prowadzone jest systematycznie, wielopłaszczyznowo i przybiera zróżnicowane formy wykorzystujące nowoczesne technologie, adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się, a także przygotowania do prowadzenia dalszej działalności naukowej a także wejścia na rynek pracy, poprzez stwarzanie dla studentów możliwości uzyskania konkretnych uprawnień zawodowych związanych z głównym charakterem ocenianego kierunku- pracą z koniem.

Studenci otrzymują wsparcie kadry dydaktycznej, poprzez bieżący kontakt przy użyciu poczty elektronicznej i innych komunikatorów elektronicznych lub w czasie indywidualnych konsultacji. W trakcie tych spotkań możliwe jest omówienie wyników prac pisemnych, otrzymanie informacji o sposobie uzupełnienia braków oraz poszerzenie wiedzy na wskazane tematy. Konsultacje prowadzone są regularnie w wymiarze nie mniejszym niż jedna godzina w tygodniu. Termin regularnych konsultacji jest określany przez nauczycieli akademickich na początku każdego semestru i podawany do publicznej wiadomości.

Studenci na początku roku akademickiego oraz w trakcie jego trwania mają możliwość wzięcia udziału w spotkaniach z koordynatorami przedmiotów, opiekunem roku lub opiekunem praktyk podczas których studenci uzyskują informacje dotyczące organizacji zajęć, treści programowych, warunków zaliczenia zajęć oraz warunków organizacji i zaliczenia praktyk zawodowych.

W ramach wsparcia w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość studenci mają dostęp do platformy edukacyjnej. Materiały edukacyjne przygotowywane przez nauczycieli akademickich udostępniane są za pomocą platformy. Studenci mają zdalny dostęp do wybranych pozycji należących do zbiorów Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość zrzeszania się w kołach naukowych. W ramach Studenckiego Koła Naukowego Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki działa sekcja Hipologiczna, w której obecnie działa aktywnie 40 studentów kierunku Hipologia i Jeździectwa, ze wszystkich roczników I i II stopnia. Mogą oni również realizować swoje pasje naukowe również w 17 pozostałych sekcjach naukowych funkcjonujących w ramach tego SKN. Funkcjonujące sekcje tego koła naukowego dają

możliwość studentom prowadzenia badań i poszerzania swojej wiedzy z dziedziny i zakresu zainteresowań. Opiekunowie kół naukowych są aktywni w pomocy studentom w prowadzeniu ich badań naukowych, organizacji wydarzeń naukowych oraz społecznych. Studenci wybitni mają możliwość nieodpłatnej publikacji wyników swoich badań w wydawnictwie uczelnianym oraz udziału w licznych konferencjach naukowych- organizowanych przez uczelnię jak i zewnętrznych. W latach 2016-2022 22 studentów działających w sekcji Hipologicznej SKN Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki opublikowali 15 łącznie prac naukowych.

Ponadto, co wymaga podkreślenia studenci ocenianego kierunku pozyskują dodatkowe kwalifikacje w szkoleniach i kursach zawodowych, jak m.in. Szkolenie konia metodą Silversand Horsemanship (18 studentów Hipologii i Jeździectwa), Egzamin kwalifikujący na Instruktora Szkolenia Podstawowego PZJ (4 osoby), Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji skoki (46 osoby), Podstawowy kurs sędziowski PZJ w konkurencji ujeżdżanie (68 osób), Masaż sportowy i relaksacyjny koni (14 studentów), Szkolenie licencyjne dla szkoleniowców w PZJ, czy Kurs pierwszej pomocy w jeździectwie. Daje to aktywnym studentom możliwość zdobycia konkretnych uprawnień zawodowych organizowanych z inicjatywy uczelni w ramach oferty zajęć wychodzącej poza obowiązki z programu studiów.

Na kierunku możliwe jest odbywanie studiów w ramach indywidualnej organizacji studiów. Zasady ubiegania się o indywidualną organizację studiów określone są w Regulaminie Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. O indywidualną organizację studiów mogą wnioskować studenci wyróżniający się w działalności samorządowej, kulturalnej lub sportowej, studiujący na dwóch lub więcej kierunkach studiów, odbywający część studiów w innych uczelniach krajowych lub zagranicznych, znajdujący się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej, studenci z niepełnosprawnością, studentki w ciąży oraz studenci będący rodzicami.

Wejście studentów kierunku na rynek pracy wspierane jest przez Biuro Kształcenia Praktycznego i Rozwoju Kompetencji. Organizuje ono wydarzenia i kursy przygotowujące do wejścia na rynek pracy takie jak „Dzień Kariery”, panele z pracodawcami, a także konsultacje podczas, których student ma możliwość zbadać swoje kompetencje miękkie. Studentom udostępniane są oferty pracy, praktyk, stażu i wolontariatu. Studenci mają możliwość wzięcia udziału w rozmowie z doradcą zawodowym oraz uzyskania wiedzy w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej lub rozwoju kwalifikacji zawodowych.

Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami bardzo szeroką ofertę wsparcia. Przede wszystkim do opieki nad studentami z niepełnosprawnościami powołano jednostkę- Pełnomocnika do spraw osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia zapewnia zarówno dostosowanie infrastrukturalne potrzebom tych osób, sprzętowe, możliwość korzystania ze specjalistycznego sprzętu w budynku Uczelni jak i wypożyczania go poza.

Studenci znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej mają możliwość uzyskania wsparcia finansowego w postaci stypendium socjalnego oraz zapomogi. Jednakże, rekomenduje się Uczelni zmianę Regulaminu Świadczeń w zakresie organizacji działania i kompetencji komisji stypendialnej. §3 ust. 1 Regulaminu świadczeń statuuje normę, iż stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogę przyznaje studentom wydziałowa komisja stypendialna, a odwoławcza komisja stypendialna (§ 4 ust. 1) przyznaje stypendium rektora. Jest to rozwiązanie sprzeczne z art. 86 ust. 2 i 3 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dwóch różnych powodów. Po pierwsze, funkcjonowanie wydziałowych komisji stypendialnych jest wprost sprzeczne z art. 86 ust. 3- ustawa wskazuje, że świadczenia są przyznawane przez „komisję stypendialną”, co wprost wskazuje, że ta komisja powinna być jedna, ogólnouczelniana a nie „komisje stypendialne”, co pozwalałoby na utworzenie mnogich komisji przyznających świadczenia.

Po drugie, podział kompetencji między komisje stypendialne a odwoławcze komisje stypendialne w pierwszej instancji w zakresie przyznawania świadczeń, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1-4 między te komisje narusza art. 86 ust. 3.

Ponadto, organizacja ta narusza zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego. §4 ust. 11 Regulaminu Świadczeń stanowi, że możliwe jest złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten sam organ, który wydał zaskarżoną decyzję. Ustawa PSWiN nie wskazuje normy specjalnej, która pozwalałaby na dopuszczenie takiego wniosku w stosunku do decyzji komisji stypendialnych, co powinno skutkować, aby do tych decyzji administracyjnych miały zastosowanie ogólne reguły postępowania administracyjnego i zwykła ścieżka odwoławcza od decyzji administracyjnej- a więc odwołanie. W związku z powyższym, rekomenduje się Uczelni wdrożenie modelowego rozwiązania z Ustawy, polegającego na tym, że decyzje administracyjne w sprawie przyznania, lub odmowy przyznania wszystkich stypendiów o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1-4 przyznaje w pierwszej instancji ogólnouczelniana Komisja Stypendialna, a od decyzji tej Komisji przysługuje odwołanie do Odwoławczej Komisji Stypendialnej.

Studenci kierunku będący rodzicami mają możliwość skorzystania z oferty żłobka dla dzieci pracowników, doktorantów i studentów, który zlokalizowany jest na terenie miasteczka akademickiego.

Uczelnia wspiera także pozanaukowe aktywności studenckie. Studenci kierunku mają możliwość udziału w organizacjach akademickich takich jak: Stowarzyszenie Studentów Nauk Przyrodniczych, Akademicki Związek Sportowy, Związek Młodzieży Wiejskiej, Magazyn Studentów „Radar”, Chór Akademicki Uniwersytetu Przyrodniczego, Zespół Pieśni i Tańca „Jawor”, Duszpasterstwo akademickie. Sposób zgłaszania skarg i wniosków przez studentów w sprawach związanych z organizacją i przebiegiem procesu kształcenia oraz obsługą administracyjną jest przejrzysty i regulowany przez Zarządzenie Rektora.

Uczelnia oferuje pomoc poprzez Pełnomocnika Rektora ds. bezpieczeństwa osobistego pracowników, studentów i doktorantów. W przypadku problemów mogą liczyć na wsparcie ze strony opiekunów roku, który jest także odpowiedzialny za przekazywanie najistotniejszych informacji dla grupy. W Uczelni powstała Komisja Antymobbingowa, która wspiera studentów, a wnioski z prac komisji są przekazywane studentom podczas organizowanych spotkań edukacyjnych z zakresu dyskryminacji i mobbingu. Dziekan i Prodziekan Wydziału prowadzą konsultacje dotyczące indywidualnych spraw studenckich, podczas których studenci mogą zgłosić się z dowolną sprawą. Uczelnia prowadzi szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Jednocześnie w Uczelni oferowana jest pomoc psychologiczna w domach studenckich i budynku Uczelni.

W przypadku naruszeń związanych z mobbingiem, wykorzystaniem seksualnym i dyskryminacją wprowadzono szczegółowe zasady postępowania oraz procedury.

Nowopryjęci studenci biorą udział w spotkaniach zorganizowanych przez opiekuna roku na początku roku akademickiego, podczas którego otrzymują informacje na temat zasad ich obowiązujących, możliwych form wsparcia oraz zasad bezpieczeństwa.

Studenci otrzymują wsparcie ze strony kadry administracyjnej poprzez pomoc w zakresie spraw formalnych. Godziny funkcjonowania dziekanatu są w pełni dostosowane do potrzeb studentów. Studenci mają możliwość wyrażenia swojej opinii na temat oferowanego wsparcia ze strony kadry administracyjnej. Wnioski z przedstawionych opinii są omawiane podczas posiedzeń Kolegium Wydziału.

Samorząd studencki w pełni angażuje się w życie Uczelni poprzez aktywny udział w gremiach wydziałowych. Ich podstawowymi działaniami jest m.in. opiniowanie programów studiów,

reprezentowanie głosy studentów Wydziału oraz organizacja wydarzeń skupiają się na podnoszeniu kompetencji studentów. Samorząd otrzymuje odpowiednie wsparcie od Władz Wydziału.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie przeprowadza przeglądy wsparcia studentów poprzez przeprowadzanie ankiet dyplomanta, poprzez analizowanie wniosków przekazywanych przez formularz dostępny na stronie internetowej Wydziału, a także poprzez cykliczne spotkania z opiekunem roku. Informacje przekazywane przez studentów dotyczą zarówno pracy administracji, zadowolenia z infrastruktury, jak również z kształcenia na odległość. System wprowadzony przez Uczelnię jest skuteczny- przykładowo, studenci zgłaszali zapotrzebowanie na zmianę godzin otwarcia dziekanatu, co zostało błyskawicznie skorygowane przez władze Wydziału

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Wprowadzenie możliwości nabycia przez aktywnych i wybitnych studentów specjalistycznych liczących uprawnień zawodowych w partnerstwie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego z rynku pracy właściwego dla ocenianego kierunku.

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla jak najszerszego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym

przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrepowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością.

Na stronie głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dostępne są zakładki: Uniwersytet, Wydziały, Nauka, Edukacja, Współpraca, Usługi, Rekrutacja, co ułatwia poruszanie się po dostępnych zasobach oraz odnajdywanie informacji odbiorcom oraz poszczególnym grupom interesariuszy. Strona dostępna jest w języku polskim, angielskim, rosyjskim oraz ukraińskim. Strony internetowe Uniwersytetu oraz Wydziału, na którym realizowany jest kierunek użytkować można na komputerach stacjonarnych oraz urządzeniach mobilnych. Strona zawiera zakładki przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami.

Zarówno dla kandydatów, jak i studentów Wydziału jednym z podstawowych źródeł informacji jest strona internetowa Wydziału. Na stronie Wydziału dostępne są zakładki: Jakość Kształcenia, Rozkłady zajęć, Plan studiów, Opisy modułów, Efekty uczenia się, Efekty kształcenia, Organizacja roku akademickiego, Prace dyplomowe, Do pobrania, Koła naukowe, Erasmus+, Wydziałowy Samorząd Studentów, Opiekunowie i Starości roku oraz Skargi i wnioski.

Zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami, uczelnia umieszcza także informacje na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Informacje zawarte w zakładce Wydziału opisują cel kształcenia, program studiów, w tym efekty uczenia się, proces nauczania i uczenia się oraz jego organizację, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się oraz zasady dyplomowania. Na stronie internetowej dostępne są informacje o warunkach studiowania oraz możliwym do uzyskania wsparciu w procesie kształcenia.

Publiczna informacja o studiach obejmuje także informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wsparcia merytorycznego i technicznego w tym zakresie. Uczelnia zamieściła instrukcję logowania do wszystkich portali, na których odbywają się zajęcia on-line oraz dane kontaktowe w razie wystąpienia jakichkolwiek problemów.

Informacje o zasadach uznawania efektów uczenia i kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym zawarte są w regulaminie studiów, który jest dostępny na stronie internetowej uczelni w zakładce BIP. Na stronie Wydziału prowadzone jest monitorowanie aktualności i kompletności strony. Odpowiada za to Dziekan oraz dwóch pracowników administracyjnych, do których kompetencji należy monitorowanie z własnej inicjatywy tej strony jak i reagowanie na zgłoszone braki

Informacje dotyczące programów studiów, rozkładu zajęć oraz efektów uczenia się przed umieszczeniem na stronie Uczelni konsultowane są z nauczycielami akademickimi, którzy tworzą i odpowiadają za te treści. Monitorowanie zakresu, aktualności i rzetelności informacji opiera się na informacjach zwrotnych od nauczycieli akademickich oraz studentów. Informacje zawarte w witrynie internetowej Uczelni skierowane są do różnych grup odbiorców. Zgodność informacji z potrzebami odbiorców badana jest podczas konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, studentami oraz nauczycielami akademickimi w sposób sformalizowany w instrukcjach i procedurach oraz przez bieżący kontakt w sposób niesformalizowany.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla jak najszerszego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrepowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością. Informacje umieszczane są w Biuletynie Informacji Publicznej, a także na stronach internetowych wydziału i uczelni oraz specjalnie dedykowanej podstronie dla kandydatów. Kompletność i aktualność informacji o studiach podlega ciągłemu monitoringowi a wszelkie braki lub błędy są natychmiast poprawiane.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Działania systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu studiów, a także udział w tych procesach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie są określone w uczelnianych przepisach dotyczących jakości kształcenia. Zgodnie z Uchwałą 53/2019-2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 28 lutego 2020 roku w sprawie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia postępowanie zapewniające najwyższą jakość kształcenia zostało określone w strategii UP w Lublinie na lata 2019-2030 jako jedno z zadań priorytetowych przez zalecenie stałego doskonalenia funkcjonowania wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia zarówno na poziomie uczelnianym jak i wydziałowym przez a) ciągłe podnoszenie poziomu kształcenia studentów; b) ciągłe podnoszenie wykształcenia absolwentów; c) doskonalenie jakości pracy dydaktycznej zatrudnionych nauczycieli akademickich oraz specjalistów spoza Uczelni; d) wykorzystywanie dorobku dydaktycznego i naukowego nauczycieli akademickich w pracy dydaktycznej.

Na podstawie przyjętej Uchwały zakres działania systemu obejmuje: a) analizę jakości procesu kształcenia; b) badanie karier zawodowych absolwentów oraz opinii interesariuszy zewnętrznych w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej i dostosowania efektów uczenia do aktualnych potrzeb rynku pracy; c) opracowanie wytycznych dla wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia w zakresie analizy zgodności kierunku studiów z przyjętą strategią rozwoju uczelni oraz weryfikacji osiąganych przez studentów efektów uczenia, organizacji i warunków prowadzenia zajęć, prawidłowego przyporządkowania punktów ECTS do modułu oraz opracowania metod doskonalenia programu studiów; d) weryfikację i opracowanie metod doskonalenia jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego w zakresie kontaktów z pracownikami Uczelni oraz działania systemów informatycznych; e) analizę warunków socjalno-bytowych studentów i doktorantów w domach studenckich.

W celu realizacji przyjętych działań na poziomie Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, który jest odpowiedzialny za realizację kierunku studiów hipologia i jeździectwo studia pierwszego i drugiego

stopnia o profilu ogólnoakademickim, Dziekan powołuje Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, z kolei w celu realizacji działań na poziomie kierunku studiów Rektor powołuje Rady Programowe dla każdego kierunku studiów. Rada programowa kierunku studiów hipologia i jeździectwo została powołana zarządzeniem nr 10 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 1 lutego 2021 r. w sprawie powołania rad programowych na kierunkach studiów realizowanych na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. W skład Rady programowej ocenianego kierunku studiów wchodzi przewodniczący oraz 5 członków w tym 3 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku oraz przedstawiciele studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia.

W skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi przewodniczący, sześciu nauczycieli zatrudnionych na Wydziale, w tym jednym z członków jest prodziekan, przedstawiciel studentów wskazany przez Wydziałową Radę Samorządu studentów, przedstawiciel doktorantów studiujących na Wydziale wskazany przez Radę Doktorantów oraz przedstawiciel pracowników inżyniersko-technicznych.

System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia opracowany w każdym roku funkcjonuje w formie Księgi Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z 2021 roku. Jest to dokument opisujący wszystkie działania na rzecz jakości kształcenia, określający odpowiedzialność osób objętych systemem za wykonanie przypisanych działań oraz wskazujący sposób wykorzystywania informacji o sukcesach i niepowodzeniach w realizacji przypisanych zadań oraz wykorzystania tych informacji do prowadzenia racjonalnej polityki kształcenia na Wydziale. Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy: 1) współudział w tworzeniu systemu zapewniania jakości kształcenia; 2) kumulacja i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu jakości kształcenia; 3) wdrażanie decyzji podjętych przez uczelnianą komisję ds. jakości kształcenia; 4) monitoring stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia; 5) przeprowadzanie analiz niezbędnych do oceny jakości kształcenia na wydziale; 6) opracowanie i zatwierdzanie rocznego sprawozdania z wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia. Realizując przyjęte zadania WSZJK umożliwia systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na wszystkich kierunkach, poziomach i formach studiów, studiach doktoranckich oraz studiach podyplomowych prowadzonych na Wydziale, pod kątem realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz aktualizacji programów studiów. Należy podkreślić, że Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia odgrywa aktywną i twórczą rolę w tworzeniu wysokiej jakości kształcenia na kierunkach realizowanych przez Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki m.in. na kierunku hipologia i jeździectwo poprzez opracowywanie procedur porządkujących, regulujących i optymalizujących wszystkie aspekty procesu kształcenia. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia opracowała i wdrożyła 10 faktycznie funkcjonujących procedur, które zostały opracowane i funkcjonują w formie instrukcji: a) instrukcja weryfikacji efektów uczenia, b) instrukcja współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym; c) instrukcja gromadzenia i przepływu informacji; d) instrukcja przeprowadzenia hospitacji; e) instrukcja zapewnienia jakości kadry dydaktycznej; f) instrukcja przeprowadzenia ankietyzacji; g) instrukcja okresowej weryfikacji procedur, zasad i instrukcji; h) instrukcja oceny bazy materialnej i dydaktycznej; i) instrukcja oceny praktyk programowych; j) instrukcja procesu dyplomowania. Wysoce pozytywne jest to, że każda z tych instrukcji jest bardzo dokładnie opisana z podaniem jej celu stosowania, przedmiotem i zakresem działania, uprawnień, kompetencji i odpowiedzialności jej funkcjonowania, opisem postępowania oraz podanym wykazem dokumentów (ustaw, rozporządzeń, dyrektyw jednostek nadrzędnych) związanych z przedmiotem i zakresem procedury. Przyjęte przez Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki procedury pozwalające na funkcjonowanie Wydziałowego Systemu ds. Jakości Kształcenia (WSZJK) stanowią

podstawę do corocznego sprawozdania z funkcjonowania Wydziału w obszarze dydaktyki. Na stronie internetowej Wydziału są dostępne Raporty z zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim od 2012/20113 do 2020/2021 dla kierunków realizowanych przez Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, w tym kierunek hipologia i jeździectwo

Zarówno uczelniany, jak i wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia stanowią dokumenty, które wskazują, że kluczowym elementem Systemu jest monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia oraz ocena osiągnięcia przez studentów efektów uczenia.

Rada Programowa kierunku hipologia i jeździectwo konsultuje proponowane efekty uczenia się bądź zmiany w programie studiów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Następnie przekazuje projekt zmian do zaopiniowania Kolegium Wydziałowemu i projekt jest przedstawiany do akceptacji Senatowi Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Zasady rekrutacji na kierunek hipologia i jeździectwo są przedstawione w Uchwale nr 60/2020-2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich w roku akademickim 2022/23.

Proces kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo monitorowany jest w każdym roku akademickim i przebiega wieloetapowo w ramach opracowanych procedur WSZJK. Kluczową rolę w doskonaleniu i modyfikowaniu jakości kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo pełni Rada programowa kierunku. Zgodnie z obowiązującymi procedurami Rada Programowa rzetelnie monitoruje jakość kształcenia. Zgodnie z instrukcją nr 5. Zapewnienia Jakości Kadry Dydaktycznej Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie przeprowadza weryfikację kwalifikacji nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie dydaktycznym pod względem adekwatności/spójności dorobku naukowego nauczycieli do prowadzonych zajęć dydaktycznych. Analiza dorobku nauczycieli przeprowadzana jest w okresie 2-3 letnim, w terminie do połowy października. Rada programowa kierunku analizuje, czy nauczyciele prowadzący zajęcia na określonym kierunku, posiadają odpowiedni dorobek naukowy lub inne kwalifikacje odpowiadające prowadzonym zajęciom dydaktycznym. Rada Programowa prowadzi również konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym zgodnie z instrukcją nr.2. dotyczącą Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym w tworzeniu oraz doskonaleniu efektów uczenia, a także zasadności powierzania prowadzenia wybranych zajęć kierunkowych przez interesariuszy zewnętrznych. Aktualnie liczne przedmioty specjalistyczne dla kierunku hipologia i jeździectwo prowadzone są przez specjalistów, którzy nie są zatrudnieni na Uczelni. Konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzone są nie rzadziej niż raz w roku. W wyniku tych konsultacji Rada Programowa proponuje również zmiany w programie kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo. Na wniosek interesariuszy zewnętrznych do programu studiów pierwszego stopnia zostały wprowadzone zajęcia: *technologie w chowie i hodowli koni* (w liczbie 15 godzin wykładów, 1 ECTS) oraz *podstawy sędziowania zawodów jeździeckich* (w liczbie 15 godzin wykładów, 1 ECTS).

Po analizie Raportu Samooceny oraz na podstawie informacji uzyskanych w czasie rozmów ZO z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi należy stwierdzić, że do źródeł informacji, uwzględnianych w projektowaniu programu studiów, należą: opinie nauczycieli akademickich, wyniki przeprowadzanej wśród studentów ankiety oceniającej zajęcia dydaktyczne, wnioski z analizy sylabusów oraz corocznie opracowywanych wyników z oceny efektów kształcenia. Przygotowując modyfikację programu studiów przeprowadza się ponadto konsultacje z przedstawicielami nauczycieli

akademickich i studentów, prosząc o wskazanie zdiagnozowanych przez nich problemów w dotychczas realizowanym programie. Z informacji uzyskanych przez zespół oceniający w toku wizytacji wynika, iż podczas tworzenia koncepcji i programu studiów na wizytowanym kierunku opierano się także na wzorcach krajowych i międzynarodowych, oczekiwaniach interesariuszy zewnętrznych oraz zapotrzebowaniu i wymogach rynku pracy. Jednostka monitoruje zmiany zachodzące w otoczeniu, na rynku pracy oraz identyfikuje potrzeby studentów i absolwentów, a pozyskane w ten sposób informacje wykorzystuje w procesie doskonalenia programów i oferty kształcenia. Wnioski dotyczące zmian w programach kształcenia są analizowane i po pozytywnym rozpatrzeniu kierowane na uczelnianą ścieżkę formalną. Projektowanie programów kształcenia odbywa się przy współdziale interesariuszy wewnętrznych tj. kierowników katedr, studentów, członków Rady Programowej, jak i interesariuszy zewnętrznych. Studenci opiniują wszystkie proponowane zmiany w programach studiów; pełnią rolę reprezentantów swoich kierunków, w tym wizytowanego kierunku, odpowiadają za przedstawianie opinii na temat programów studiów oraz proponowanie ewentualnych zmian. Na wniosek nauczycieli akademickich wprowadzona następujące zmiany w programie studiów hipologia i jeździectwo: zmieniono sekwencję przedmiotów: a) przeniesiono *podstawy woltyżerki* z semestru zimowego na letni (powód – nieodpowiednie warunki atmosferyczne w I semestrze do wykonywania ćwiczeń woltyżerskich), b) przeniesiono *przedmiot do wyboru 3 (biomechanika konia/cyfrowa analiza obrazu w ocenie koni)* z semestru 4 na semestr 5 (zmiana w semestrach spowodowana koniecznością zaliczenia przez studentów końcowego egzaminu z j. angielskiego przed możliwością wyboru przedmiotu w j. obcym); wprowadzono nowe zajęcia *pierwsza pomoc przedmedyczna*, ze względu na zwrócenie przez nauczycieli uwagi na zachowanie odpowiednich procedur bezpieczeństwa w pracy ze zwierzętami i w laboratorium oraz zmieniono liczbę godzin: a) zwiększono liczbę godzin przedmiotu *rasy i pokrój koni* z 45 godzin do 60 godzin, b) zmniejszono liczbę godzin przedmiotu *biomechanika konia* została z 45 godzin do 30. Również studenci biorą czynny udział w procesie modyfikacji i doskonalenia programu studiów na ocenianym kierunku. Na wniosek studentów z programu studiów został: a) usunięty przedmiot *mechanizacja w hodowli i użytkowaniu koni*. Studenci nie byli zadowoleni z treści prezentowanych na zajęciach, które nie zawierały zupełnie treści dotyczących hodowli lub użytkowania koni; b) wprowadzono przedmiot *propedeutyka w hodowli koni*, ponieważ studenci wypełniając ankiety oceniające jakość kształcenia sygnalizowali potrzebę wprowadzenia dodatkowych przedmiotów specjalistycznych; c) przeniesiono przedmiot *anatomia konia* z semestru 1 na semestr 2 I roku studiów stopnia pierwszego ze względu na pewne trudności w uzyskaniu zaliczeń. Zmiana ta pozwoliła na lepsze wdrożenie się studentów w realia kształcenia na uczelni wyższej po zakończonej edukacji w szkole średniej; ponadto d) wprowadzono na przedmiotach jeździeckich skalę ocen za umiejętności praktyczne. Przed każdym semestrem koordynator przedmiotu jest zobowiązany sprawdzić sylabus pod kątem m.in. aktualizacji treści przekazywanych studentom, elementów i wag mających wpływ na ocenę końcową, polecanej literatury. Analizując treści zawarte w sylabusach z poszczególnych przedmiotów należy stwierdzić, że członkowie komisji WSZJK bardzo systematycznie monitorują zawarte w nich informacje. Na podstawie analizy corocznych raportów WSZJK należy stwierdzić, że jest uaktualniany katalog przedmiotów fakultatywnych, od roku akademickiego 2022/2023 zostały wprowadzone następujące przedmioty fakultatywne zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo, które będą prowadzone w języku angielskim: a) *Horse biomechanics* - przedmiot do wyboru 4 dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo pierwszego stopnia, b) *Digital image analysis in the evaluation of horses* - przedmiot do wyboru 4 dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo pierwszego stopnia; c) *Theory and practice in eventing* - Ścieżka tematyczna - przedmiot 3 dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo

pierwszego stopnia; d) Theory and practice in endurance discipline - ścieżka tematyczna - przedmiot 3 dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo pierwszego stopnia; e) Fur animals breeding and management - przedmiot do wyboru 1 dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo drugiego stopnia; f) Bee breeding - przedmiot do wyboru 1 dla studentów kierunku hipologia i jeździectwo drugiego stopnia.

Rada Programowa kierunku zgodnie z instrukcją nr 4 dotyczącą przygotowywania projektów inżynierskich oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego na Wydziale określa zgodność tematu projektu inżynierskiego z kierunkiem studiów i podejmuje ostateczną decyzję o kształcie tematu / problemu. Rada Programowa kierunku prowadzi także proces oceny jakości prac dyplomowych studentów zgodnie z instrukcją nr 11 dotyczącą Oceny Jakości Prac Dyplomowych i Ich Recenzji. Ocena obejmuje zgodność tematu pracy z realizowanym kierunkiem i specjalnością studiów, zgodność treści pracy z jej tytułem, ocenia się także strukturę pracy dyplomowej, w tym część opisową i część o charakterze eksperymentalnym, wyniki i ich omówienie/dyskusja, wnioski, poprawności wnioskowania (czy wnioski wynikają z przeprowadzonych badań i odpowiadają postawionemu celowi), poprawności doboru źródeł literaturowych i poszanowanie praw autorskich. Zgodnie z instrukcją prowadzi się również analizę i weryfikację recenzji oraz oceny prac dyplomowych sporządzonych przez Opiekuna i Recenzenta. Po wykonanej ocenie Rada Programowa opracowuje raport /sprawozdanie z oceny prac dyplomowych i ich recenzji i przedstawia go Wydziałowej Komisji ds. jakości Kształcenia, która uwzględnia wyniki oceny w raporcie rocznym i prezentuje wyniki na Kolegium Wydziału. Wymienione powyżej procedury są stosowane na kierunku bardzo wnikliwie, co potwierdziła ocena zespołu PKA, bowiem w wyżej wymienionych aspektach kształcenia nie stwierdzono uchybień. Hospitacje razem z anonimową ankietą studencką oceniającą nauczyciela akademickiego oraz sposób prowadzenia zajęć, przeprowadzaną pod koniec każdego semestru, to jedne z najważniejszych elementów monitorowania systemu kształcenia. Wyniki hospitacji i ankiet są poufne, znane w całości dziekanowi, koordynatorowi ds. jakości kształcenia oraz kierownikowi jednostki, w której pracuje oceniany nauczyciel akademicki. Z wynikami ankiet studenckich może również zapoznać się oceniany nauczyciel akademicki. Koordynator ds. jakości kształcenia opracowuje roczny raport z badania jakości realizacji zajęć dydaktycznych, który prezentowany jest i dyskutowany na posiedzeniu Rady Programowej. Podczas spotkania zespołu oceniającego ze studentami kierunku hipologia i jeździectwo studenci w sposób jednoznaczny wyrazili swoją pozytywną opinię na temat merytorycznego prowadzenia zajęć przez kadrę oraz z uznaniem wyrażali się o uzyskiwanej pomocy w wyjaśnianiu ich interesujących zagadnień zawodowych.

Corocznie na Wydziale przeprowadzana jest ankieta dyplomanta (absolwenta) w której absolwenci odpowiadają na 15 pytań m.in.: W jakim stopniu zdobyta wiedza i umiejętności spełniły Twoje oczekiwania? W jakim stopniu tematyka praktyki była zgodna z realizowanym kierunkiem studiów? Jak oceniasz bazę dydaktyczną? Czy ukończony kierunek studiów jest godny polecenia? Jak ocenia Pani/Pan współpracę z promotorem w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej? Analizując wyniki ankiety przeprowadzonej wśród absolwentów, którzy ukończyli studia na kierunku hipologia i jeździectwo w roku akademickim 2021/2022 należy stwierdzić, że 26 absolwentów wypełniających ankietę postawiło ocenę na wszystkie zadane pytania w zakresie 4,31- 4,96, przy czym najwyższą została oceniona przez studentów współpraca z promotorem w czasie realizacji pracy dyplomowej. Absolwenci kierunku hipologia i jeździectwo mieli możliwość odpowiedzi na jeszcze jedno pytanie bardzo ważne z punktu widzenia możliwości uzyskania dodatkowych kompetencji zawodowych: Czy w czasie studiów korzystał (a) Pani/Pan z ponadprogramowej oferty Uczelni w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych np. szkolenia, praktyki, wolontariat, staż, itp.?. jeśli tak to jakie? Studenci

kierunku hipologia i jeździectwo uczestniczyli w następujących szkoleniach dodatkowych zdecydowanie poszerzając swoje umiejętności praktyczne: kurs masażu sportowego koni, licencyjny kurs dla instruktorów, kurs pracy naturalnej z końmi, praktyki na Felinie, ośrodek jeździecki "Felin", Praktyki na Felinie, kurs naturalnych metod treningu koni. Nadzorowanie przez Radę programową oraz umożliwianie studentom ocenianego kierunku studiów uzyskiwanie dodatkowych kompetencji praktycznych poza programem studiów należy ocenić wysoce innowacyjną, dobrą praktykę. W latach 2019-2022 24 studentów pierwszego stopnia kierunku hipologia i jeździectwo uzyskało Uprawnienia do opisu i identyfikacji koni na podstawie zdanego egzaminu prowadzonego przez specjalistów z Polskiego Związku Hodowców Koni ponadto studenci, którzy uzyskali z egzaminu ocenę minimum dobrą (4,0) w ramach zajęć *przepisy jeździeckich konkurencji olimpijskich* mają zaliczony podstawowy kurs sędziowski Polskiego Związku Jeździeckiego. W latach 2019-2022 51 studentów kierunku ocenianego uzyskało takie kompetencje. W latach 2019-2022 3 studentów kierunku ocenianego uzyskało uprawnienia Przewodnika Turystyki Jeździeckiej na podstawie zdanego egzaminu teoretycznego (z krajoznawstwa) i praktycznego (z jazdy konnej w terenie) prowadzonego przez członków Górskiej i Nizinnej Komisji Turystyki Jeździeckiej PTTK, a 2 studentów ocenianego kierunku uzyskało uprawnienia instruktora rekreacji ruchowej ze specjalnością jazda konna na podstawie zdanego egzaminu praktycznego z jazdy konnej prowadzonego przez TKKF.

Elementy wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia tworzą spójną strukturę, wpisującą się w system ogólnouczelniany. Swoim działaniem obejmują wszystkie kluczowe obszary związane z szeroko pojętym procesem kształcenia, umożliwiając jego monitoring, weryfikację uzyskiwanych efektów uczenia się oraz doskonalenie. Udział interesariuszy wewnętrznych w monitorowaniu programów kształcenia na wizytowanym kierunku zapewniony jest poprzez ich uczestnictwo w posiedzeniach wymienionych powyżej organów kolegialnych. Nauczyciele akademicki i przedstawiciele studentów są członkami zespołów roboczych działających w ramach WSZJK. Ponadto nauczyciele akademicki odpowiedzialni za moduły na kierunku hipologia i jeździectwo, mogą składać propozycje ewentualnych zmian w modułach w celu poprawy osiągnięcia przewidywanych efektów uczenia do Przewodniczącego Rady Programowej kierunku. Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do doskonalenia programu studiów kierunku hipologia i jeździectwo. Jakość kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo była oceniana w 2017 roku przez Polską Komisję Akredytacyjną i na podstawie uchwały Prezydium PKA nr 119/2017 z dnia 23 marca 2017 roku uzyskała ocenę pozytywną.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona polityka jakości w ramach funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w sposób przejrzysty i uporządkowany określa postępowanie dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w powyższym procesie; również prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych. Przeprowadzana

jest systematyczna ocena i modyfikacja programu studiów, a także w sposób bardzo prawidłowy przeprowadzana jest weryfikacja osiągania zakładanych efektów uczenia się na podstawie po zakończeniu każdego przedmiotu cyklicznie zbieranych danych i informacji.

Monitorowanie programu kształcenia prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. Wnioski z analizy programów wykorzystywane są przy jego doskonaleniu. Pozytywne opinie studentów dotyczące programu studiów i realizacji samego procesu kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się pozwalają na przyjęcie wniosku, że działania doskonalące podejmowane przez Wydział są wysoce skuteczne. Po raz pierwszy jakość kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo była oceniana w 2017 roku przez Polską Komisję Akredytacyjną i na podstawie uchwały Prezydium PKA nr 119/2017 z dnia 23 marca 2017 roku uzyskała ocenę pozytywną.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Dbłość Rady programowej o innowacyjność i doskonalenie programu kształcenia na kierunku hipologia i jeździectwo przejawia się przeprowadzeniem permanentnej analizy opracowanych kierunkowych efektów uczenia się, następstwem czego jest powierzanie prowadzenia zajęć praktycznych ze specjalistycznych przedmiotów kierunkowych wybitnym praktykom z grupy interesariuszy zewnętrznych.
2. Umożliwienie przez Radę programową kierunku hipologia i jeździectwo uczestnictwa w specjalistycznych kursach i stażach, a następnie umożliwienie podejścia do egzaminów państwowych na podstawie których student uzyskuje kompetencje zawodowe należy ocenić za wysoce innowacyjne i godne do naśladowania, ponieważ w sposób istotnych dochodzi do zwiększenia specjalistycznych umiejętności praktycznych.

Zalecenia
